

Айхамшаг Программ үзэгдөөгүй эдэбхи үүсхээд, АБЪЯАТА ХЭРЭГТЭ ЗОНОЙМНАЙ ЗОРИГ БАДАРУУЛНА!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЙ

38-ахи жэлээ гарана

БУРЯТ УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 272 (9719)

1961 оной ноябрин 14, вторник

Сэн 2 мүнгэн

Коммунизмын наран туяаран мандахал!

КПСС-эй XXII съезд — коммунизм байгуулагшад — манай Эхэ ороной, СССР-эй Союзай Коммунисткэ партиин, уласхоорон-коммунист болон хүдэлмэрийн хүдэлмэрийн түүхэд эхэ һуури ээлхэ байна. Эхэ гэгдэ, хоридохи жэлэй Коммунистическэ эрхт гэжэ нэрлүүлхэ ёһоор нэрлүүлхэ КПСС-эй программа, коммунистуудай эхэ партиин шэнэ Устав, үн баталан абаһан түүш шийдхэбэрнүүд бүхы аян ахарал суранзан мэтататаа ха юм.

Партийн Центральна Комитет Нэгдэхти секретарь Н. С. Хрущев элидхэ. КПСС-эй ЦК-гэй Тоолуушан хэлсээд, съезд ха-тоотодын болон гадаадын тугайн талаар КПСС-эй Центральна Комитетэй бөөдэ политическэ хараа үнэ, бодото ажал-абуул-дурин хүсдөөр хайшаа-хайна. Марксизм-лениниз-малтаа түгэс туг дор, СССР-эй Центральна Комитет-тойроод манай партиин, совет арадай бата нэгэ-нэг, нягта жагсаалтай бай-XXII съезд үшөө дахин доодор харуулаа.

Эхэ совет арадай дура зо-мэдүүлэй, XXII съезд миллион коммунистуу-мөнөө баяр ёһололтой-нигжэ мэдүүлнэ:

Итгэсэ Союзай Коммунисткэ парти марксизм-лени-зм илалта түгэс туге-мдаашы дээрэ үргэжэ-н, бүхы оронудай ажал-н үмэнэ өөрынөө интер-нальна уялгы дүүргэхэ-н, бүхы хүсые арадай-н эрхэй түлөө, коммуни-сткэ общество байгуулжа-н агууехэ түүхэтэй үг зо-м дүүргэхин түлөө тэм-н зориулжа байха.

Эхэ үсын совет хүнүүд коммунизмын үедэ ажаһуу-н гэжэ парти баяр ёһолол-н орсоносоно.

Эхэ хоёрдохи партиин дун зориг бадаруулма дээрнүүдэ совет хү-тэрэ тоодо Бурят ороной-н бүхы ажалшад аймагтар-тайшаалтайгаар угтажа, манай дура зориг — ма-н дура зориг, коммунизмын-н түрэл дайда дээрүүнай-н мандахал гэжэ омог-тайгаар мэдүүлнэ. «Ком-мунизм байгуулхын тулада ма-н бата бэхи үндэнэ-н эдэл хэрэгдэлэй болон-н бололой баялгууд хэ-н гэгдэ. Зүгөөр уяра гар-н тарнидалгаар энэниин-н аргагүй ха юм. Олон-н хүнүүдэй ажаллаар, нэр, иматал ажаллаар-н коммунизм байгуулжа болохо-н гэжэ Н. С. Хрушев съезд-н элээ нэн. Энэ сэнэ заа-н хүтэлбэри болгон, рес-публичнай хүдэлмэришэд, шад, малшад, бүхы арад-н алибаа ажал хэрэгтэ-н өнөө, бүри габша-н хам оробо. Мухарш-н аймагай Суулгын совхо-

зой тугалшан Санжима Гиде-нова ажалшадтайгаа һанал-сэдхэл инмэ үгнүүдээр мэ-дүүлэ:

— КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шийдхэбэрнүүдэе бү-римүһэн хайшаанабди, тэдэ-ниин нэрэтэй түрэтэйгөөр бэ-лүүлхын тулада хүсэ шадлаа, эрдэм бэлгээ заашы гамна-хагүйбди. Ушар нимхээ гү-рэнэ мяха, һу худалдаха мүн-өө жэлэйнгээ түсэб болзор-ноон урид дүүргэбди гэжэ бүхы һаалишад, тугалшад, бүхы ажалшад урялшаб.

Съездын дүүлээр улам хү-сэтэйгөөр дэлгэрһэн бүгдэ-арадай мурсыөөндэ Улан-Удын паровоз-вагонно заводой, на-рин сэмбин фабрикын, Тим-лэгий цемент-шиферэй заво-дой, Баргажанай леспромхо-дой, Суулгын хониной совхозой коллективүүд, коммунист ажа-лай хэдэн зуугаад бригада, удариныгүд сэдхэл баясуулма амжалтануудыс эдэ үдэрнүүд-тэ туйлажа байхай. Мүнөө үедэ хаа хаанагүй боложо байгаа митинг, суглаанууд дээрэ ажалшаднай КПСС-эй XXII съездын шийдхэбэрнүү-дэ үнэ зүрхнөө хайшааха-таа хамта шэнэ, бүри эхэ со-циалист уялгануудыс абана. Энээн дээрһээ совет хүнүүдэй, коммунизм байгуулагшад шэнэ түхэл шэнжэ тобойсо-харагдал, коммунизм байгуул-жа агууехэ зорилгонууд тэ-дэниин хүтэлэн зоригжуулна!

Партийна организацинуудай үмэнэ мүнөө үедэ ямар зорил-го табигданаб гэхэдэ, арад зо-ной бурьялма эдэбхи хэсэ-лэе зүбөөр шэгүүдэн тол-гойлох, 1961 оной түсэб, уяла-нуудыс сүм дүүргэхэ, малай-н үбэлжэлтэ эмхитэй хайнаар-н үнэгэрхэ, эрхэ жэлэй хабарай тарилгада эрхмээр бэлдэхэ, нотаг, тосхон бүхэнэй соёл-культурыс улам хүгжөөхэ хэ-рэгтэ зориулжа шуулаа. Тии-хэтээ хамта КПСС-эй XXII съездын материалнуудыс хүн-бүхэндэ гүнзэггээр тайлбар-лан ойлгуулжа гэгшэ түрүүшын-н ээлжэндэ бэлүүлэгдэхэ хэ-рэг мүн. Тимхээ съездын де-легадуудыс, хүтэлбэрлхы пар-тийна, советскэ эдэбхитэдэ, дүй дүршэлтэй лекторнуудыс уржа үг хэлүүлхэ, ойлгуу-ламжын хүдэлмэрин али бү-хы аргануудыс бүрин хэрэглэ-хэ хэрэгтэй. Ингэжэл арад тү-мэнэй дура зориг, урма хэшээл-дүрхөө үдэртэ бадаруулан, ажахыгаа, соёл культуранга-н хүгжөөхэ, эд хэрэгдэлэй зүйл-билтарма элбэг болгохо, хүн-бүхэниин коммунист ёһоор хү-мүүжүүлхэ замдаа эли бодо-амжалта туйлаха байһаннай-а дамжаггүй.

Советскэ Союзай Коммуни-стическэ партиин Программаар зэбсэгжэн совет арадтай түү-хэтэ Хорин жэлэй зорилгыс бэлүүлхэ эхилбэ. Энэ үе соо-манай орон дотор коммунизм-илан мандахал!

Түсбүүднай эли тодо, зор-илгонуудтай тодорхой. Ажал-хүдэлмэридөө хам ороел, нү-хэдүүд! Коммунизмын шэнэ-илалтануудай түлөө!

КПСС-эй XXII съезд дээрэ Н. С. Хрущев хэлһэн түүхэтэ элидхэлүүдэе, деле-гадуудай хэлһэн үгнүүдэе, мүн Н. С. Хрущевой түгэсхэ-лэй үгыс болон съездын аба-һан тогтоолнуудыс Ульдергын «Коммунизм» колхозой мал-шад эхэтэ һонирхон хүлээбэ.

Бэлшээртэй олон голый бэлшэр бариң, наруули газар-та байрлаһан Хойморой гүүр-тынхид наһажаал малшан Дампилонойнгоо уужам гэртэ шударгыгаар суглардаг. Тэдэ-нэр съездын һонин анхарал-тайгаар шагнажа, үнэн зүр-хэнөө һанаһан баярлаһанаа хөөрэлдэнэ. Хүдөө ажал, тех-никэ, эрдэмэй хүгжэлтэ, хүүгэ-дыс хүмүүжүүлгэ тухай үлэм-

Чимт ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Одотой юрөөл

Одон!—гэһэн энэ үгөөр Омог шүлгөө мүнөөдэр, Эхэ оронойм пөздүүд Эхилээгүй яахаб даа! Мүшэн!—гэһэн энэ үгөөр—Мүнхэ хайхан энэ үгөөр, Алиш бүхы хэлэн дээр Аман юрөөл захална, Захалангүй яахаб даа! Жаргал!—гэһэн энэ үгөөр Жабхалан шүлгөө пөздэй Эхилээгүй гэшэ һаань — Энэ юрөөдөө, гайхалтай! Эрхэ сүлөө!—гэһэн Энэ үгөөр пөздэй Эрхмэй эрхим юрөөлөө Эхилээгүй наа гайхалтай! Иимэ сагай халхин Үнэ элбэн саашалнал, Иимэ үдэрэй наран Туяа татан наашалнал. Иимэ байнгүй яахаб даа! Иимэ сагта ажаһууһан Иимэ солыс юрөөлөн Мүнөө үсын дуушадта Эрхэ сагай дуушад Атаархажа байхал даа! Газар дээрэ үзэгдөөгүй Габьяата энэ Илалтыс, Одотой үлгэр оруулжа, Галта пөзмөөдэ магтаһан Тэрэ сагай пөздүүд Яһан золтойб гэсэхэл даа.

Иимэ сагай хүгжэм Шэхэндэмай эдэлнэл! Иимэ агуу Илалтын Тугай туяа толорнол! Гэгэ юрөөдөө, нүхэдүүд, Иимэ байнгүй яахаб даа. Одотой наагуур гороолоод, Орондоо бусадга

Совет ороной арадудһаа Солотой арад байхаал даа! Мүшэдэй наагуур харгылаад Нютагаа ердэг Титовтой, Иимэ Партиин алдарһаа Үндэр алдар байхаал даа! Иимэ арадуудай солоһоо Үндэр соло байхагүй! Иимэ Партиин Алдарһаа Арюун Алдар байхагүй! Эгээ, юрөөдөө, нүхэдүүд, Иимэ байнгүй яахаб даа! Габьяа хэрэгээ мүнхэлхэ Галта пөзмөө эхилээс! Зондоо зориулһан Программаяа Зулай дээрэ үргэе!

Иимэ сагай хүгжэм Шэхэндэмай эдэлнэл! Иимэ агуу Илалтын Тугай туяа толорнол! Гэгэ юрөөдөө, нүхэдүүд, Иимэ байнгүй яахаб даа. Одотой наагуур гороолоод, Орондоо бусадга

Совет ороной арадудһаа Солотой арад байхаал даа! Мүшэдэй наагуур харгылаад Нютагаа ердэг Титовтой, Иимэ Партиин алдарһаа Үндэр алдар байхаал даа! Иимэ арадуудай солоһоо Үндэр соло байхагүй! Иимэ Партиин Алдарһаа Арюун Алдар байхагүй! Эгээ, юрөөдөө, нүхэдүүд, Иимэ байнгүй яахаб даа! Габьяа хэрэгээ мүнхэлхэ Галта пөзмөө эхилээс! Зондоо зориулһан Программаяа Зулай дээрэ үргэе!

Иимэ сагай хүгжэм Шэхэндэмай эдэлнэл! Иимэ агуу Илалтын Тугай туяа толорнол! Гэгэ юрөөдөө, нүхэдүүд, Иимэ байнгүй яахаб даа. Одотой наагуур гороолоод, Орондоо бусадга

Совет ороной арадудһаа Солотой арад байхаал даа! Мүшэдэй наагуур харгылаад Нютагаа ердэг Титовтой, Иимэ Партиин алдарһаа Үндэр алдар байхаал даа! Иимэ арадуудай солоһоо Үндэр соло байхагүй! Иимэ Партиин Алдарһаа Арюун Алдар байхагүй! Эгээ, юрөөдөө, нүхэдүүд, Иимэ байнгүй яахаб даа! Габьяа хэрэгээ мүнхэлхэ Галта пөзмөө эхилээс! Зондоо зориулһан Программаяа Зулай дээрэ үргэе!

УЛАШ БАЙШААР ХҮДЭЛХЫЕ УРЯАЛША

Мүн шимэ хөөрлөөнүүд бэшынэ гүүртэнүүд дээрүүр болоо. Малай харууһа хайн-тай Хулан хушуунайхид бүри-ше олон дуралхалуудыс оруулаа. Эндэ наһатай, дүр-шэл сүхтэй малшаатай хамта дунда һургуули дүүргэнэн за-луунуул олон юм. Үнийн һаалишад Ц. Нанзатова, Н. Дампилонова гэгшэд олон жэлдэ колхозойнгоо ажалда хүдэл-жэ, коммунизмда оролгын эхнэд хүртээр эрээд байһан-даа урмашан, энэ эхэ хэрэгтэ хадуушаар хабаадан, комму-низм байгуулаха хэрэгтэ бү-хы хүсээ үгэхэб гэбэ.

Хушанай малшан Жамбал Шалапов гэгшэд Хүрэтэ гэжэ газарта, энэ гүүртэд ойро, са-һанда дуралхал тарья гараа-раа хурьяажа абахыс дуралха-ба. Энэ нүхэр Шалаповай ду-ралхал колхозой правлени бо-лон партинай эхнэ организа-циин бюорогоор хайшаагдажа, ноябрийн 1-нэй, 2-ой үдэрнүүд-тэ олон зориг хабаадалгатай воскресник боложо, 70 га та-рьян гараар хурьяагдаба. Энэ һийн үхсэхэдэ зуугаад колхоз-ныс, Ульдергын найман жэлэй һургуулиин дээдэ классай 60-аад һурагшад, багшанар ха-баадаба. Дүгын малшад, кол-хозой механизаторнууд эхэ эм-хитэй байһанаа харуулаа.

Дүршэлтэй һаалишад Ц. Мансорова, Б. Х. Цыденова гэгшэд малай ашаг шэмэ дэ-шүүлхын талаар мүн лэ өөһэдынгөө һанамжа хэлээ.

Ярууна.

Ц. Номтоев, багша.

ИИМЭ ЗОЛ ЖАРГАЛДА ХҮРТЭХЭБ ГЭЖЭ ХЭЗЭШЫЕ БАНААГУЙБ

Юунһа эхилээд хөөрлөтэйб даа. Партиин эгзэл дээрэ газар боло-хо съезд тухай һанал бодол дүү-рэн, барагдашагүй. Партиин, гү-рэнэй элиг эхэ ажал-абуулагшад үгэ хэлээ, арад зоний алдаршуу-лан суута хүнүүд хүсэл, бодол тухайгаа хөөржэ үгөө.

XXII съездын боложо байһан удирнуудтэ арад зоний — манай ороной олон үндэнэ яһананай ха-ни барисаанай али тухай эхээр батанаһыс эли тодор харана байдаа. Таба мянган делегадэй саада тээ оло миллион совет арад-тайна бшуу. Эдэ түлөөлөгшэд бултадаа бэс бэс танихашыгүй наа, урдан хэзээб даа уулзаха-наа гадна, түрэл уладууд мэгэ байгааби. Ажал хэрэг, байдал һуудал тухайгаа сэхэ хөөрлөдөг байбали. Эдэ бүгдэнһөө хараха-да, манай арад зоний һанал бо-дол, хүсэл зориг уг үндэнһөө нэгэ байнал. Хүн зоний хоорондо-хи харилсаан шэнэ түхэл мал-гтай боложо байна гэсэ. Тимэ байха ёһотойшыс бшуу. Эмнэй коммунизм байгуулагшад съезд ха юм.

Съезд дээрэ үгэ хэлһэн солотой хүнүүдэй — В. Габанова ба Бусад, М. Шолохов болон баша уран со-хёолдот угаа һонин юмэ хэлээ. Замбуулин түбине амадэма зах-лашадэй нэгэн — номонавт Г. С. Титовой үгыс съездын делегадууд эхээр һонирхон байна.

Съездын түгэсхэлэй асэдани аймагтар эхэ дэбжэлтэйтэйгээр үн-гэрөө, Нүхэр Н. С. Хрущевой ха-

лэһэн үгэ бүгдэнһөө һанал сэд-хал дорһолоо.

Бүхэдэлхэйн удха шанартай энэ съезд дээрэ болоһон бүхы һонинһаа энэхэн статья дотор дууһын хэлэхын аргагүй.

Манай мяха-консервын комби-надай хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо миний хүдэлнэ байдаг колбасагай заводһайн, Унгарогшарада һайнаар хүдэлнэ гараа. Октябрь һарынаа тусб дүүргэ.

Шинингээ съезддэ байха үсэр бидэ яһала хайнаар худ-лэбди, — гэжэ миний орондо худ-лалһан Раиса Ивановна Мазеева хөөрбэ. Съездһээ эрхэхэдмин, һийн үгэ дунгуудтэйгээр угта-һан нүхэдтөө баяр хүргэнэб.

Съездһээ бусад, ажалдаа оро-ходоо бүхы нүхэдтээ хамта улам улам хайнаар хүдэлнэ, гэгээн гэр-элтэ коммунизмын агууехэ бай-шад, сэрнэгөө гараар бүтэһэн «жиринис» нэмнэ табиха дуран хүрэнэ.

И. ФИЛИПОВА, Социалист Акадэй Герой, мяха консервын комбинатай колбаса заводой ахалаша мастер.

— Ехэл һонин байгаа ёһотой даа, — ороодоо хуу хөөржэ үгэб, Клавдия Ивановна, — гэжэ хам-та хүдэлдэг нүхэднэй хандаба.

— Хөөржэл үгэхэл даа, — гэд партиин XXII съездын де-легат нүхэр Филиппова сугтаа хүдэлдэг халаанайхидтаа съез-дын хүдэлмэри тухай дуулгажа байна.

С. БАЛДУЕВАН фото.

Нүхэр Н. С. Хрущевой Узбекистан ошоод байһан тухай

САМАРКАНД, ноябрийн 11. (ТАСС). Дунда Азийн респу-бликануудай, Азербайджанай, Казахстанай урда областнуу-дай хүдөө ажахын хүдэлмэри-лэгшэдэй зүблөөндэ хабаада-хаяа Узбекистан ерһэн КПСС-эй ЦК-гэй Нэгдэхти секретарь, СССР-эй Министр-нүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрушев мүнөөдөр үлгөөгүүр Самарканд ошожо хараба. Городой гоё хайхан газарнуудыс, тэрэнэй түүхэтэ хүшөөнүүдэс Н. С. Хрушев ха-раһан байна. Узбек арадай үн-урда саһаа хойно баян куль-туратай байһанһын эдэ түү-хэтэ хүшөөнүүд дээрһээ ха-рагдана.

Гүрэнэ хлопок худалдаха жэлэйнгээ түсэбне областниин дүүргэн тухай партиин Са-маркандын обкомой нэгдэхти секретарь А. Махмудов Ники-та Сергеевич Хрущевто ра-порт үгэбэ.

Амжалта туйлаһанһын да-шарамдуулан областниин хү-дөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ-дыс нүхэр Н. С. Хрушев амар-шалаад, ажалдаа шэнэ ам-жалтануудыс туйлахыен хүсэбэ.

Н. С. Хрушев Самаркандһаа мордоод, Хоонон губи тала гэ-жэ нэрлэгдэг районуудаар ябаба.

Хоонон губи тала гэдэг нютагаар Н. С. Хрушев ябаба

ЯНГИЕР, ноябрийн 11. (ТАСС). Узбекистанаар яба-жа байһан КПСС-эй ЦК-гэй Нэгдэхти секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Тү-рүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрушев Хоонон губи талада хэгдэжэ

байһан хүдэлмэритэй танилса-на. Табадахы, зургаадахы сов-хозуудай урдуулан түхээр-рэлгэнүүдыс нүхэр Хрушев мүнөөдөр хараа. Шэнэ газар ашаглажа байһан хүнүүдтэй Н. С. Хрушев хөөрлөдбэ.

Нүхэр Н. С. Хрушев „Пахта-Арал“ совхоз ошобо

Ильичын нэрэмжэтэ һуурин. (Казахай ССР), ноябрийн 12. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгдэхти секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Тү-рүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрушев Казахстанай газар дээрэ ор-шодог «Пахта-Арал» совхоздо мүнөөдөр эрбэ.

Хараба: Хлопок тарижа ургуул-жа хүдэлмэри ошоньжоруулаха элдэб язын машинануудыс Н. С. Хрущевто харуулаа. Хүү-лэрийн бороо оруулжа, уһатай намагтай газар хатаха шэнэ түхээрлэгнүүдтэй Н. С. Хру-щев танилсаба.

Совхозой түбтэ Н. С. Хру-щев хүтэлбэрлэгшэдтэй, мэр-гэжэлтэдтэй, хүдэлмэришэдтэй хөөрлөдбэ.

Коминтернын нэрэмжэтэ от-деление тарьялангыс нүхэр Н. С. Хрушев түрүүлэн ябажа

М. В. Ломоносовой түрһөөр 250 жэлэй ой

„Ородой эрдэм ухаанай эсэгэ“

ЛЕНИНГРАД, ноябрийн 11. (ТАСС). Ленинградта «Ломо-носовой үдэрнүүд» эхилэнхэй, СССР-эй географическа об-ществен гэгшүүдэй, Арктиче-ска, Антарктическа институд-дай, Ленинэй орденото далайн сэрэгэй академиин хүдэлмэ-рилэгшэдтэй, М. Горькийн нэ-рэмжэтэ Ленинградтай эрдэм-тэдэй байшангай гэгшүүдэй М. В. Ломоносовой түрһөөр 250 жэлэй ойдо зориулагда-нан баярай суглаан үсгэлдэр болобо.

Хойто зүгэй газар дайда шижэлдэг мэдээжэ совет эр-дэмтэ профессор Я. Я. Гаккель «М. В. Ломоносов, географ» гэгһэн элидхэл хэһэн байна. Географическа эрдэм ухаанай, далай, уһа, мүйлхэнэй, метеор-ологи, геоморфологиин асуу-далнуудыс шижэлхэн тодор-хойлхын түлөө оролой агууехэ эрдэмтэ М. В. Ломоносов олон жэлэй туршада ажаллаһан юм гэжэ элидхэлшэ тэмдгилээ. Хойто зүгэй агууехэ харгы

Бусад асуудалнуудта зориу-лагдана элидхэлнүүд ойн баярай тэрэ суглаанда хэгдэ-жэ, географическа обществын кон-ференц-зал соо М. В. Ломоно-совто зориулагданаһын выстав-кэ нэгдэбэ. СССР-эй наука-нуудай академиин В. Л. Комар-новой нэрэмжэтэ ботаническа институтда Бүхэсоюзна бота-ническа обществын хабаада-лгатайгаар «Ородой эрдэм ухаанай эсэгын» дурасхаалда зориулагдана баяр ёһололой суглаан болоо.

Киевт Ломоносовой байһан газарнуудаар

КИЕВ, ноябрийн 11. (ТАСС). Украинин иинслээй Подоль-ско районодо шулуун үндэр ха-шаатай набтархан гэр байра, сээрлэг бии юм. Киевскэ ака-демиин һурагшадтай гол кор-пусын, байдаг байрань 18-да-хи зуун жэлдэ эндэ байһан түүхэтэй. Тэндэ оролой агуу-ехэ эрдэмтэ М. В. Ломоносов һураһан юм.

байхамшагта онсо бэлгитэй байһан туладаа М. В. Ломо-носов һураһалаа үргэлжэ-лүүлжэ шадаһан юм.

Ородой эртэ урда сагай культурын хүшөөнүүдтэ М. В. Ломоносов эхэ анхарал табиг-даг байгаа. Энэнь түүхын бэ-шэг дансануудһаа тодорно. Софииска сүмэе гоёон шэмгэ-лһэн зүйлнүүд М. В. Ломо-носов түрүүлэн анхаралаа та-биһан байна. Тэндэхин гоёон шэмгэлэгын зүйлнүүдэс бү-тэһэн смальта гэдэг хэмэл шулуунай ямар аргаар хэгдэ-дэгһын Ломоносов шэнээр зохожо, гаргаһан юм. Моск-вагай метрополитенэй гоё һай-хан станцинуудта, манай оро-ной олон городуудай гоё-гоё гэр байрануудта Ломоносовой дуралхалан аргаар хэгдэһэн хэмэл шулуун гоёолтонууд хэ-рэглэгдээ.

Городой түүхын музейд байһан материалнуудыс эр-дэмтэд суглуулаа. Тэдэ дан-сануудай ёһоор математика, физик, философи үзэхэс М. В. Ломоносов 1733 оной зун Москваһаа Киев ерһэн байна.

Тэрэ үедэ академид хоёр мянга шахуу һурагшад һура-жа байгаа. Тэдэнэй эгээл үгытэнь М. В. Ломоносов байһан болоо. Ажал хү-дэлмэридэ аймагтар дуратай, баяр барибашыс, доторхи гар

СЭДЬХЭЛНИ ПАРТИТАА

КПСС-эй XXII съездын хүн-дэлдэ дэлгэрһэн социалист мурсыөөнэй долган манай «Коммунизм» колхозой гэгшүү-дэй дунда бүри хүсэтэйгөөр сохилоо. Колхознай гүрэндэ орооһо тарья худалдаха жэ-лэйнгээ түсэб съездын нэгдэл-һэн үдэр үзүүлэн дүүргэһэн. Энэ жэлдэ 15 мянган тахягай байха үргэн ряттай тивовой байра барибашыс, доторхи гар

үзүүрэй хүдэлмэринь хүйтэн-һөө урид түгэс хэгдэжэ нага-даагүй юм. Тахягай байрада зайн гал оруулаха хүдэлмэри 2 үдэрэй туршада хэжэ дүүр-гэбди. Би партиин гэгшүүн бэ-шынэ һаа, бүхы һанал бодол, хүсэл эрмэлзэлни коммунисти-ческэ партинтай холбоотой.

И. Гусляков, Мухаршбэрий «Коммунизм» колхозой электрик.

КПСС-эй Устав брошюра болгодожо гараба

КПСС-эй XXII съезд дээрэ гадаһан Советскэ Союзай коммунистическэ партиин Ус-тав брошюра болгожо По-

литическэ литературын хэблэл гаргаба. Тэрэ брошюра 5 миллион хэ-нэгээр хэблэгдбэ. (ТАСС).

Волга дээрэхи городой нэрэ хэлгүүлэгдэбэ

Ленинградтай областниин шалхана предприятинуу-дрилгануудай, совхоз, куудай, эмхи зургаануу-дрилгивүүдэй, мүн тэн-гитын организацинуу-д, зууршала, гуйлта-хараада абажа,

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум 1961 оной ноябрийн 10-най Указаар Сталинградтай областине Волгоградтай обла-сть, Сталинград городыс Волгоград город нэрэнтэй болгобо. (ТАСС).

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫН ШИНДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ХҮН БҮХЭНДЭ ОЙЛГУУЛХА

Кабинет эмхидхэбэ

Марксистско-ленинскэ теорини асуудалнуудые шудалха гэгээн колхознигуудай хүсэл эрмэлзэл нүүлэй жэлнүүдтэ тон ехэ болоо. 1958 онойхиноо 2 дахин олон хүн үнгэрэгшэ жэл политуралсалда хабаадаа. Тэдэнэй дунда коммунистууд-наа гадна, партийнабэшэ колхознигууд, хүдөөгэй шител-гентиэр бии байба.

Манай колхозой 2-дохи отделенини партийна организаци 1961—1962 оной хуралсалай жэлдэ эргэхэнээ бэлдээд, мүнөөнэй политика үзэхэ кружогойнгоо эхин хэсгээсээ 33 хүнэй хабаадалгатайгаар октябрийн 15-да үнгэргөө. Тинхэдээ Германи тухай асуудалаар хөөрөлдөөн болохон байна. Хуралсал хайнаар эмхидхэхэ зорилгоор политическэ гэгээрэлэй тусхай кабинет тогтоогдоо. Кружогойнхидой хэрэглэхэ номууд, элдэб журнал болоп газетнүүд, оидоошье хэрэгсэлнүүд тэндэ табигдахтай.

КПСС-эй XXII съезд СССР-тэ коммунистическэ общество байгуулхы тула партийн бэлдүүлхэ программа баталаа. Тиймэнээ тэрэннине гүн гүнзэгшээр шудалха гэжэ совет хүн бүхэн оролдоно. Манай эхин партийна организаци энэ ушарые хараада абажа, ноябрийн 15-наа хойшо кружогтоо XXII съездын материалнуудые шудалжа эхилхээр шиндэхэй.

Коммунист суртал бодолой пропагандые бодото зорилго-нуудтай холбон ябуулжа, колхознигуудай эдэбхине улам ба-даруулха, социалист уялануудаа амжалтатайгаар дүүргэхые кружогтоо хабаадагшад хүсэе.

Ц. Сагалеев.

Инзагата, Зэдын аймаг.

Эмхитэйгээр эхилээ

Кабанскы совхозой партийна организацини хуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. Экономик шудалха 8 эхин шатын хургууд, мүнөө үеын байдал үзэхэ 5 кружок, партийн түүхэ, үйлдбэрини экономик шудалха семинарууд хүдэлжэ захалаа. Эрдэм хургуултай, дүршэл эхэтэй хүнүүд—багшанар, агрономууд, зоотехни-гууд пропагандаистнаар томилогдонхой.

Партийн райкомой эмхидхэн семинарта байлсажа, эндэхи пропагандаистнар лекци, элидхэл шагнаа, захяа заабари абаа юм. Энээнэй удаа партийна хуралсалай эхилхын урда тээ коммунистуудай хамтын суглаан боло-жо, хуралсалай шэнэ жэл тухай ехэ хөөрөлдөөн болоо.

Отделени, фермэ бүхэндэ партийна бюорогой гэгшүүд эль-гэгээжэ, түрүүшын хэсгээ эмхидхэхэдэ тулалдсахан байна. 1-дэх отделенидэ хуралсалай жэл эмхитэйгээр эхилээ гэжэ тэмдэглэмээр. Эндэхи партийна организацини секретарь нүхэр Астраханцев бэлдэхэлэй ехэ хүдэлмэри эмхидхэн байба. Октябрийн 16-да хоёр кружогто, экономик-ын эхин шатын хургуулида хэсгээл болоо. Пропагандаист А. А. Гориний хүтэлбэрлэдэ

кружогто хэсгээл ехэ хонир-холтойгоор, удха хайнтайгаар үнгэрөө. Арадай ажахые хү-жөөхэ долоон жэлэй түсэб — коммунизм байгуулха түсэб мүн гэгээн тэмээр үнгэрлэн хэсгээлхын хүн зоной анхрал ташаа, хонирхуулаа. Мүн нү-хэр Безденежных гэгшын хү-тэлбэрлэдэ экономикын эхин шатын хургуулины түрүүшын хэсгээл хуралшадай хайлаа сэдхэл татаһан, хонирхуул-һан байна. Үнэз зүбөөр хаажа, хү ехээр абаха тухай эндэ ехэ хөөрөлдөөн болобо.

Пропагандаист нүхэр Суров партийн түүхэ шудалха кру-жогтой хэсгээл хонирхолтой-гоор үнгэргөө. Коммунистиче-скэ партийн хүтэлбэри доро совет арад ямаршье орёл-өөдэ гаража шадаха шадал-тай гэжэ пропагандаист элн тодо баримтанууд дээрнээ харуулба.

Совхозой III, IV отделени-нүүдтэхи партийна организаци-нуудта хуралсалай түрүү-шын хэсгээл мүн лэ эмхитэй-гээр эхилбэ. Политхургуули-нуудай, кружогтой хуралшад партийн XXII съездын мате-риалнуудые шудалха хүсэлэн-тэй байһанаа мэдүүлээ.

Б. Сотнич,

КПСС-эй Кабанскы райкомой инструктор.

Пропагандистнар хөөрөлдэбэ

Шэнэ шэнжэтэй хүнүүдэ хүмүүжүүлэн болбосоруул-ха гэшэ соёл сурталай хү-дэлмэрини шухала зорилго мүн гэжэ парти тоолодог. Ажалшадые коммунист үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ нэгэ арга—политическэ ху-ралсал болоно. Энээнине хараадаа абажа, партини Ярууны райком хуралса-лай энэ жэлдэ 2000 гаран хү-нине хуралсалда хабаадуу-лаа. Энэ жэлдэ партийнабэ-шэ эдэбхитэд политическэ хуралсалда бүри олоороо хабаадаха хүсэлэнтэй бай-ба. Хүдөө ажахын экономик шудалха хоёр семинар, партийн түүхэ шудалха 14 кружок, хүдөө ажахын эконо-микын эхин заабари үзэхэ олон хургуули байгуу-лагдаба.

Октябрь нарада кружо-гууд болон семинарууд хуушан программаараа хү-дэлөө. Мүнөө тэднэй КПСС-эй XXII съездын материал-нуудые шудалжа эхилбэ.

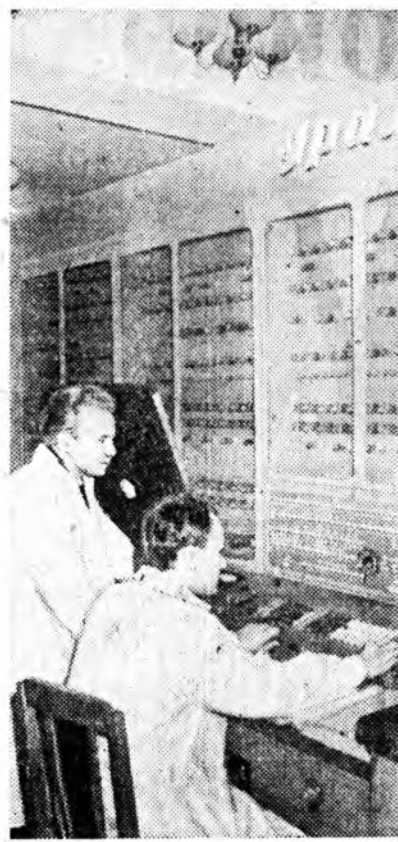
Хуралсалтай жэлэй тү-рүүшын үлэрхөө Исныгын совхоздо политическэ ху-ралсал эмхитэйгээр ябуу-лагдажа байна. Совхозой партийна организацини сек-ретарь нүхэр Дымчиков ху-ралсалые ходо шалгажа байдаг, пропагандаистнарта туһаламжа үзүүлдэг юм. Тус совхоздо 200-гаад хүн хуралсана. Дээдэ эрдэмтэй, дүршэл эхэтэй хүнүүд про-пагандаистаар томилогдон-хой.

Совхозой пропагандаист-нар ходо сугларжа, хэсгээл-нүүдэ хайшан гээд хонир-холтойгоор, хайнаар үнгэр-гэхэ тухай хөөрөлдэдэг гу-рмтай.

Совхозой партийна орга-низацини дэргэдэ байгуу-лагдһан кружогтоуд энэ-һая КПСС-эй XXII съездын материалнуудаар түрүүшын хэсгээл үнгэргөө. Хуралшад эхэтэ хонирхон энэ доку-ментнүүдтэй танилсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Исныгын совхозой пропагандаистнар семинарта суглараад хөө-рөлдөжэ байна.

Н. Дамбаев.

ЛЕНИНГРАД. Арктическа, Ан-тарктическа научно-шнжэлхы институтай юмны тоолон гарха лабораторидо «Урал-2» түхэлэй тоо бодолог тоолон гарха машина бүтээгдэбэ. Нэгэ секунда соо энэ машина 6 мянга хүрээр тоо бодолог бодолог гаргадаг байна. Зураг дээр: «Урал-2» машиндаа худалдхы инженерүүдэй хүтэлбэрлэдэ. Н. Ф. Бычков (зүүн гар-һана) ажалшын инженер О. А. Одинов хоёр машиные ябуулдаг газарта байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Залуушуулай үүсхэлээр

ВЛКСМ-эй Сэлэнгын райкомой үүсхэлээр Гусинозерск городой, Ново-Селенгинск тосхойн ко-сомолой эдэбхитэд, хамтадаа 45 залуушуул, амаралтынгаа нэгэ үдэр Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо зуугаад үхэрэй багтаа-мжатай байра (Ухэр Царам гэжэ газарта) нэлэбэн зааһабрилжа, түгэс бэлэн болгобо. Нийтын ма-лай үбэлжэлгэдэ орохо эгээл ха-рюусалгатай үдэ өнөөдгынөө-һайн дураар комсомол-залуу-шуулай имэ ехэ туһаламжа үзүүлхэндэ колхозой правлен, партийна комитет ВЛКСМ-эй рай-комдо баяр баясхан хүргөө.

Аймагай комсомолууд, хура-шад хуралсалай жэлэй эхиннээ 380 гаран тоно түмэрэй хаяда-ха суглуулаа. Гүрэн гүрэн уда-шанартай энэ хүдэлмэри үргэл-жүүлэгдэхээр. Галуута Нуурай, Загастай, Ново-Селенгин дунда хургуулинуудай, Яргалантын найман жэлэй хургуулины хура-шад илангала шалгарба.

Коммунист ёшоор ажаллаха, ажауухын тулөө мурьсөөндө аймаг дотор 1500 хүбүүд, баса-гад хабаадаа. Тэдэнэй 100 хү-нинь коммунист ажалай удари-гын гэгээн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэ-хэй.

Ноёхойн XX партсъездын нэ-рэмжэтэ колхозой комсомолууд (секретарин Виктор Бадаев) нутагтайгаа клубые, Модон За-ха гэжэ газарай культбазые өнөө-дгынөө хүсөөр нэлэбэн зааһа-рилаа.

Арбузово тосхондо ажалладаг, ВЛКСМ-эй гэгшүн Сергей Стар-цевай хүтэлбэрлэдэ залуу мал-шад колхозой малшад дунда эрхм ажаллаараа шалгарна. Тэд-нээр түрэл партингаа түүхэтэ XXII съездын хүдэлэлдэ 88 тол-гой эбэртэ бодо малые шахан таргалуулжа гүрөөдэ тушаһан байна.

Р. Балданов, манай корр.

Зол жаргалаа, хуби заяагаа нэгдүүлэн.

УРДАНХ АХИРАЙ, Хан Жарга-ланай, Удын голы бурят айл-нууд хада уулынгаа боори гү, али гол горхойдой шугы шэбэр соогур, гүмшэе наа хубиш тайгын хүйдын соорхойнуудые дахан, таһархай утархай, эндэ тэндэ обор собор буусатайхан, хара амьа хараад лэ ажаууудаг байгаа нэн гэхэ.

Харин Октябрийн революци энэ холын хүдөө барга нутагууд руу эрхэ сүлөө, зол жаргал асараал. Лениний партини сасон мэргэн наци-ональнэ политикын аша туһаар эн-дэхи бурядууд дэгжэн бодожо, социализм байгуулха шэнэ замда оролсоо бэлэй. Нутагай эдэбхитэдэ үүсхэлээр 1929 ондо түрүүшын хамтын ажахы эмхидхэгдэжэ, эн-дэхи үнгитэй, дунда шадалант усмын-гөө таруу ажахынуудые хамтаруу-лаа юм. Тийгээжэ Баян Хонгорой хормойдо Балнгол гэжэ тосхон шэ-нээр мүнхэлэлэн түүхэтэй.

Тэрэ үеһөө хойшо олон жэл үн-гэрөө. Аймаг соогоо эгээл томо кол-хозуудай нэгэн байһан энэ ажахы шэнэ байгуулагдһан Харин хонин-ной совхоздо орожо, гурбадахы фер-мэ гэжэ нэрэтэй болоо нэн.

Эгээл мүнөө энэ ажахын алишье халбаридань ошобол, хаагууршье яба, фермын бүхы ажалшад: шин-рэг хүдэлмэришад, багашуул, үбгэд хүгшэд илгагүй бултадаа унаһан малтайгаа абангүй, нахы налаг ажаллажа байһан үетэй. Баянголй уруу зурһан дардам харгыгаар даража, Тахбарай шэлэ дээрэ га-раадхит, дорохи хотогорой гү, али хууиур, зүүгэрхэй гүбэнүүдэй ху-рлагдһан тарханы узуур дээрүүд умбан абаһан бүлэг булэг хонин хү-рэг, буруу хашагар, наамхай үнээ-дээ адуулаашад эмээл мориёо хү-тэлхэнэй — малаа захадан адуулажа аялах.

Хан Жаргалантны үгсөөл даа. Хонин хүрэгтөө шэнэ дал хашаа барышад, малайнгаа байра нэлэ-бэн зааһаад, үбгэ тэжээлээ бууса руугаа зөөгшөөд шамдуу түргэн хүдэлжэл байха. Баянголдоо буса-хадашье, шэнээр баригдһан оньхо-жоруулагдһал орооно тарханы тоог дээрэ солбон шамбагай арба гаран хүбүүд, басагад орооно хүр-сөөр эгээр, транспортёр хулар шэглүүлжэ, тачкаар зөөжэ, холоо-мо колосынёе венитгэр оройлон с-бэрлэжэ, заба залуугй оньһото ма-шины наярал түрөөндэ үлгэдүү-лэн хүдэлжэ байхал.

Улан-Удын ТЭЦ-эй электрын са-хилгаан халуун элшэ гарал дам-жуулха шэжэм утаһар холбогдо-һон шонёнһон столбнуудһаа нийшэ тийшнэ: айл руу, малай байра руу түмэр утаһа татан холбожэ байгааһад мүн лэ аялхатар сүлөө-гүй, яараһан, шадһан аянтай.

ТОДОРХОЙЛОН ХЭТЭБЭЛ, энэ ажахыда хаа хаангүй ажалай амисхаалы бурялан салгадажа байһан эгээл тухагүй хаһа саг. Тэ-ршье гайхалгүй. Мүнөө Эхэ оро-поймнай нийслэл—Москва хотодо алдарт партинийн XXII съезд бо-ложо мэнэ һая дүүрһан, бурят арада хуби заяа олгоһон Октяб-рийн революцини ойн баярые тэм-дэглэжэ байһан түүхэтэ үе саг ха юм. Партини съездые, агууеһа хайн-дэрые нэрэтэй солотойгоор угтахэ гэгээн арад түмэнэй мурьсөөндэ шударгы габшагайгаар оролсоһон

Баянголй фермын ажалшад хэзээ хэзээнэйхиһэ хайнаар хүдэлжэ, тү-рэл партингаа ээлжэтэ съездые, заншалта революциноно хайдэрөө сулаһан бэлэтэйгээр угтахан габшад ажалһын долгижо бай-һан үел.

Энэ илалта хадаа иматгал ажал-ша зоной хүсэл эрмэлзэлэй шанга-дан эршэдһөнэй, зүб хүтэлбэрини, эндохи олон тоото үндэһэ яһатанай хани барисаата халуун ажалай дүн гэжэ харуулмаар.

— Урда жэлнүүдтэ али болохо ажал ябуулха гэхэдэ хүн дутадаг, тийгээдшье гол шухала ажал хү-дэлмэришье хаһа саг соогоо бүтэ-дэггүй, үеһөө үедэ таһалдал гэгэ-дэлдэ, хохидолдшье орожол байдаг нэн. Харин мүнөө тиймэ юмэ дүү-рээ, — гэжэ тус фермые эрхилэгшэ Матвей Иванович даруу намуудаар хөөрөжэ хуугаа нэн. Энэньшье тон зүб. Жэл хүрэхэгүй хугасаа соо фермээс гүйсэд бүрдүүлжэ, ажа-хыгаа эрид урагшан дабуулулаар эмхидхэлэй эхэхэн хүдэлмэри хэг-дэ.

Сэхэнь хэлэхэдэ, гурбадахы фермэ нэрвэршье олон үндэһэ яһа-танай бүлэ болоо. Харбээ нэгэ-хоёр жэлэй саада тээ эндохи бурядуудай дунда нэгэ хэдэн татар, оролдууд харгадан байһан аад, харин мүнөө зургаан үндэһэ яһатан тус фермые интернациональнэ нэгэ бүлэ бол-гон нэгдүүлхэнэй.

1940 ондо Татайгай АССР-һээ нүүжэ ерһэн Газисовтанай, Ахо-новтоной, Фахурдиновтанай бүлэнэр үржэн баялжажа, шэнэ нутагтаа шадмар бэрхээрээ суурхаа. Аха дүү Малек, Богис, Гаяс Газисовууд, аха дүү Фанит, Минвалей Фахурди-новууд—фермын эрхм механи-заторнууд.

Азербайджан угсаата нүхэд Гу-сейнов, Мамедов, Касимов, бело-рус нүхэд Суванчик, Лукьянок, Го-луза, Ефимик гэгшад барилга дэ-рэг габшагай бэрхэр ажалладаг. Хониншон И. С. Борисов, коммуни-ст ажалай удариш шифер Астафий Иванов, хүдэлмэришн Исай Спири-довон болон бусад оролдууд, яслини хүүгэдые хүмүүжүүлэхэ казах ба-саган Зинаида Батарханова, үндэр наһатай хятад үбгөн Шолон ахай-шье хүрэтэрөө бултадаа хамта ний-тингээ ажахые хүгжөөлсөхын хой-ноһоо оролдолто гарган, гол ажал дээрэ хүдэлжэ ябаһад.

НИГЭЖЭ ОЛОН ҮНДЭНЭ яһата-най интернациональнэ бүлэ би болоод, иматгал хамтын хэрэгэй түлөө тэмсэн, нэгэ амисхаалтайгаар халуун хани барисаанай үзэл бо-долтойгоор хүмүүжүүлэгдэн хүдэл-жэ, ажал хүдэлмэридөө амжалта туй-

лажа, ажахыгаа түрүү зэргэдэ гажа байһандай урмашан ха маар. Нимэл хадаа энэ фермын хүдэлмэри нэгэ хүнэй ажал шэнгэи обтэй эмхитэйгээр, түрү-рамтайгаар бурялан урдажа булагтай урасхал шангээр ажал-лада.

Олон үндэһэ яһатаные ний-лэн, хани барисаанье бөхтэй урдагдажа гэшэе юрын хэрэг ха юм. Коммунистическэ парти-нэнь Программ дотороо шэнэ яһатанай хани харисаае ний-лизм байгуулхын түүхэтэ үе ний-лизм бөхмүүхэлэ тусхай зорил-нуудые хараалаа. «СССР-эй дуудай соёл культурын соёл урда хүгжөөхэ гэшэе аялхатар урдашанартайда тоолоод, парти-нэнь тэдэнэй саашадаа бөө бөөэ парти-нэнь хүгжмэжэ, улам ойро дүтэ оло интернациональнэ үндэһэ-рийнь бөхмүүхэлэ, тийгээжэ коммунистическэ обществон арга нэгэ нийтэ соёл культура бий-лаха хэрэгтэ туһалах юм» гэжэ хонорлоор заадаһа.

Хүдэлэй үедэ Баянголй гүм-хи фермэдэ боложо байһан эрхл биалтын гансахан байһан хүд-риин ябаса дээрэ, хүн зоной үн-дүүдалдые боложо байһан тэ-бээ гэжэ тоолоомор. Али бэ амжалта туйлахын хажуугаар мээл олон үндэһэ яһатанһа б-дүүлэн, интернациональнэ то-лоо боложо байһанинь буршье магтаалтай.

Харбээ урда сагта Хан Жар-ганай айл нэгэ хүндхэд хонитсо саганай сури гансаарханаа хал-дан дуулаһан дуудалдаг һаа, т мүнөө Удын үргэн алдин талад, томо машинын дүнгинөөн хүнш-соогур ирагуу хонгоё татар, та-буурт, орд, бедорос, түрвэг-гэон азербайджан арадай дүүдэ аялганууд тааралдан, коммуни-стическэ партияа, совет засагаа, т-гай ажаллаа магтан, уран һайш гүдэрээрэ отогоройдо дэгдэн сү-тажа байхадань — энэл даа, ш-Ленинэй агуу түгэлдэр сури мууһажһан, Октябрийн револю-цион соогур мүнхэлһэн машин нй барисаата, зол жаргалта, мууизм тэшэ шармайн дунд аялжага совет арадууд! Энэ орон нутагтайнь мүнөө үеын нй алтан шэмэл! — гэжэ аагарт-һанаад орхихон.

Зол жаргалаа, хуби заяагаа дүүлэн нийлүүлхэн энэ фермын үндэһэтэ ажалшад улам ам-ажаллажа, наһанһа зорһонһоо хүсэлдүүлэн, коммунист ёһоний хы болог лэ гэжэ юрөөхэдөө ямар бодол байхал ха.

Г. ЦЕЛЕТОВ

Саг үргэлжын хуралсал эмхидхэгдэбэ

Улан-Удын советско-партий-на хургуулины гурбадахы кур-сын зоотехническэ отделенини хуралшад Лениний Орден то паровозо-вагонно заводой за-луушуулай хамтын байрада ажауугшад дунда нийтэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри хоёрдохы жэлээ ябуулаа.

Мүнөө үедэ тэдэнэр түрэл партингаа XXII съездын ма-териалнуудаар залуу хүдэлмэ-

ришэдэй дунда элидхэл бо-хөөрөлдөөнүүдэе үнгэр-һэн тус хургуулини парти бюорогой гэгшүүн Влади-Кулякин уласхоорондын бай-лаар хонирхолтой лекция шаба.

Ойрын сагта коммунист-скэ партини Программа далха саг үргэлжын тус хуралсал эмхидхэгдэхээр лээгдэнэ.

Г. Илс

НИШЭ ХҮН ЭХЭШЬ БАЙЖА ШАДАХА

Холын Баргажан нутагтаа хуурижалтай хүдэлмэришэн А. А. Уховтан хорёод жэлэй туршдаа гэр бүл болон түб-хинэжэ, яһала хайн, эбтэй эетэйгээр ажаууудаг нэн гэхэ. Тобшоор хэлэхэдэ, бусадһаа бүүтээрээшье дутуугүй, 4 үх-дүүтэй, ханаа сэдхэл тэгшэ — нимэл айлхайн байгаа. Гэрэй эзэн — Алексей Афанасьевич Ухов өөрөө ажалдаашье, гэр бүлээдөөшье бүхы талаһаа эр-хм жэшэе харуулдаг, сээр сээр сэдхэлтэй, бүхы совет хүнүүдтэл адли юрын лэ ажалта хүн байһан.

Аалин намуу байдалые хүлгүүлэн, гэр гэнтэ нэлшээ халхитай буужа ерһэндэл, эбтэй эетэйгээр жуужа байһан Уховтанай гэр бүлэдэ нёдондо жэлһээ хойшо хэрүүл шуу-һан, хандарал хүйдхэл боло-жо эхилбэ. «Хорхойдо хориг-гүй», үйлэ заяагараа амар-хан түбхинэжэ хууһан айлхай-хи яагаад гэнтэ «халбагаа ха-харха» болобо гэшээб? Юун болооб нихэдээ?

Совет эрхэтэдэй юрэнхы ёһо гурим бүдүүлгээр эблэһэн, нэлшхэл нэрээ маргалан эндэ-һаа райпонтребсоюзай бухгалтер Д. И. Черных гэшэ бүтэн бү-рин айлхайны дэмы талаар шуууулжа, худуулжа, хан-дарал хүйдхэл үүдхэе бшуу. Энээнэй ушар удхын нимэ. Тогтууригүй, зүрхэндөө «хин» хамшуулан Черных Уховай хабуулант «нигай сэдхэ-лээр» хамтарха гэжэ шиндэбэ ха.

Нашагаа сайһан хойноо холбоорсоллоһон эдэ хоёрые нутагтайнь хүн зон эхээр шоо

үзэжэ, шобто хараһан, мүн олон зоной хабаадалгатай суглаан дээршье, «Баргузин-ская правда» газетэдэшье нэ-гэнтэ бэшэ хэлэгдэһэн, бэшгэ-дэһэн бэлэй. Уладай урда улайха нууртай, гайхаха нэл-хэлтэй хэбэртэй нүхэр Уховай хамган: «Дүрбэн үхбүүдэй эхэн байһан би, совет гэр бү-лэдэ огто таарахагүй намуу халхитай юумэ хэжэрхилэндэ эхээр гэмшэнэб, саашадаа нимэ ябадал огто гархагүй-лди... Этигит намда... Үнэн сээрээр үрэ хүүгэдэ хүмүү-жүүлхэб, нам шэнги нимэ на-муу ябадал, алдуу эндүү хэл-шье бу гаргал гэр гэжэ мэтээр уһан нюдэн болотороо улиһан гэхэ. Айлдаһан аман танга-ригын хэр үнэн, ёһотой эхын сэдхэлһээ гараһан байгаа ха гү?

«Ингэнээр одоошье Уховта-най гэр бүлэ хуушан түүлхэдэ орожо түбхинэхэн даа... Ха-магые хүйдхүүлхэн, нэлшхэлгүй Черных гэшэе «ухаа орожо», дахяад хэзээшье эндэ хэрүүл шууа татахага огтолон болёо бээ» гэжэ нутагтайнь зон нй-даһан, сэдхэлээ амарлан бай-гаа. Энэнь хэдэ болотор, уни удаан үргэлжэлөө ха гү? Үгэ тангаригаа үгэһинһөө хойшо хэлхын хоногой үнгэрөөд бай-хала А. Н. Уховтай нимгэн, уян зүрхэн «уһан дээрэ үрмэ тогтоон хөөрөлдэ» Черных гэ-шын уран найруу үгэдэн эзэ-лүүдгүй ерһэн хайладал даа. Тийгээд саашан гэхэдэ хани нүхэрэйнгөө албанай хэрэгээр командировкодо ошоһотонь, Уховай хамган Анатолий Ла-риса хоёр үхбүүдээ абад,

«сэдхэл нэгдэһэн» Чо-гэтшэтэй нэгтэе хүнийн гоор тэрбеджэе үгы боло-һон. Хайшаа ошооб? Хэ-дэхэб! Нүүлэй үедэ Чей-ска областини Коркино г-городо байна гэгэн хурт-дэе.

Дээрэ хэлэгдһэн эдэ ү-дэһөө ямар тобиолол хэлэ-Хүнэй ами наһанай эгээл-гүй, эгээл хайратай юуһа-гэр хүүгэдэ орхёод, дн-эрше дахажа, золборон ш-жэ ябаһан энэ хамган са-даа үрэ хүүгэдэһингээ бай-жа шадаха эрхэтэй гү? Зарим нэгэн нимэ н-дшл манай общество д-шөөл бии байһанинь ш-шэлтэй. Эдэнэр лэ совет-райн хайхан шэнжэ шани-риень бузарлана, доромл-бэшэ гү? Иимэ хүнүүд хүүгэдэһингээ ёһотой эзэ-дото хүмүүжүүлэгшын б-огто шадахагүй!

А. Н. Ухова тушаа ха-боллоо һаа, тэрэнэй эрх-халхаа тушаа хэрэг бүри-солоод, БурАССР-эй Вер-судэй үзэмжэд дары та-шухала. Зүгөөр совет ү-нэн худал хоёронь ш-жэ элирүүлжэ, шиндхэлэ-дэ.

Баргажанай айлтай милицини талагай худал-РЕДАКЦИНАА:

«Имэ хүн эхэнэ бай-даху гү?» гэһэн гарим-шэ манай редакцини байна. Энээнэй үрг-шадые танилуул-өөлдөгшөө Навини, нуудые газетимай д-дээр мэдээсэхэ бээ-данаби.

КОММУНИСТ БҮХЭНЭЙ НАНГИН УЯЛГА

Хүнүүдэй ухаан бодол ба ёһо заншалдахи капитализмын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэлые коммунист хүмүүжүүлгын нэгэ шу-хала хубинэ болоно гэжэ пар-тийнай Программа дото-роо заана. Мүнөө зарим нутагта ушар ёһо мэдэхгүй эдэ тэдхэн гээгдэнги хүнүү-шэй зүгһөө шажан бурханда шүтэн хүгэдэхэ ябадал бии байһаар. Зүгөөр тиймэ хүнүүд бурхангүйшүүлһээ холо үсөө-рэнхэй, үдэр эрэхэ бүри улам хорхожо байһанинь элнэ. Ушар юуб гэхэдэ, манай аркуун хайхан байдал, бүхы совет байгуулалта тэдэнине коммунизм тээшэ урнална. Арад зоной ажабайдалай улам хүсэтэйгөөр ургажа байһан жэшээнүүд, соёл куль-турын үдэр бүрү үргэдэн дэл-гэржэ, эрдэм ба техникийн илалта туйлажа байһан ябадал, замбуулины түбнэ той-рон нийдэһэн — солото — совет

баатарнуудай гайхамшаг ам-жалтанууд гээгдэнги зарима-най нюденые нээжэ, мухар хүзгэйгэй хара наһарһаа ходо татан гаргана бшуу.

Гэбшье шажанда эсэргүү пропагандые гансал энээгээр яашье хизаарлажа болохогүй гэжэ ханамаар. Манай парти шажанай худал хуурмаг ном-нолой хайшан гээд бии боло-һые, тэрэнэй хорото нүдөө шэнжэлхы ухаанай үндэһөөр тайлбарилан, ажабайдалые материалист хургаалһаа эш та-тажа харуулха зуураа, зарим хүнүүдэй сэдхэл бодолод үлэһэн ш

Уу малаа атар тарганаар үбэлжүүлээ!

★
Энэ тусгай
дүргэгдээ

М. Сурна Гармаев харуулалгаар эхэрлэлтэй, шадарм хэрэгсэл Ахынаа ай-тор мэдээж болон-гоо колхозойнгоо мал-ыг 25 жэлэй туршада, тодоо хаалишаар үбэлжүүлжээ. 16 толгой харуулалгаар 16 тугал аба-жээ. 1961 оной үн-9 харын туршада-аар хуунаа, жэ-түсэбье үгүүлэн.

Жуаевай фото.

Туһаламжа хүлээнээр

Үдэр хоногой ошохо тума үбэлэй шанга хүйтэнэй саг улам ойртожо, малшад ай-ажаа эгээл харуулалгай хаа мүнөө ерээд байна.

Энэ жэлд ган гасуур бай-жа, үбнэ тэжээлэй багаар бэ-лэхгэдэниин хараадаа аба-жа, Анаагай совхозой 5-дахы фермынхид малайнгаа үбэл-жэлгэдэ эртэннээр хайнаар бэлдэхин түлөө ехэ оролдо-го гаргаа. Нэн түрүүн олонхи гүүртэ, фермэ, отарануудта малай байра хаа сагтаа зо-хидоор заахарилагдажа ду-лаалагдахан, үбнэ, холоомойн хэрэгтэй газартаа зөөгдөжэ абтаан байха юм. Илангай бүхы таряалан дээрхи холоо-мо, зөлөнко хайнаар суглуул-жа абахын тула горьтой хү-дэлмэри хэдээ. Эндэхид хэ-дэн воскреснигүүднэ үнгэр-жэ, автомашина, трактор, мо-ри унаа олоор табяад, бүхы таряаландай холоомой, зөлөн-ко сүм зөөжэ абтан байна. Тэ-рэнэйн ехэнхи малай байра-ла абаажагдажа бүрилгдөө, Фермынхид үсөөхэн хоног соо 5 мянган центнер холоомой, 1100 центнер зөлөнко бэлд-жээ. Гадна адууна малай байра заахарила, шэнээр бариха хүдэлмэрид 20 гаран дарха-шуул табигданхай.

Гэхэтэй хамта энэ фермдэ үбэлжэлгын эхилхэн түрүү-шын үдэрнүүднэ үзэгдэжэ байн зарим дутуу дундану-уды дурдангүгээр үнгэржэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, би байн дутагдануудаа хаа сагтан элирүүлэн, дары усад-хажа шадан хаа, малайнгаа

үбэлжэлгын эрхимээр үнгэр-гэхэ байна ха юм.

Мүнөө хүрэтэр фермын за-рим отаранууд ухалууригүи байнаар. Мүн тэндэ хони, хургадайн байра, хашаа хорёо хүсэд заагдаа, дулаа-лагдаагүй зандаа. Жэшээлхэдэ, Хундуй гэжэ нутагта үбэл-жэдэж ажахын тоосоондо оро-нон отарынхид 1000 гаран хо-нидоо аяар 8—10 модоной га-зарта абаажажа, Үдэ голлоо ухалха баатай болоно.

Эндээ уна бүлэжэ гарга-даг худатгайди. Тээд тэрэ-мнай эблэршоо. Тэрэнээ заа-ха гэхэдэ шадан хүмнай үгн. Фермэнэ механизаторы-шье эльгээнгүй, — гэжэ ота-рын ахалагша хонишон Нима Дондоков хэлэнэ.

Тус отарада нарай хурга абаха байрань бага аад, на-най нэгэ хашаа шэнээр ба-ригдажа эхилээ. Тэрэннэ түр-гэн барижа дүүргэгүй хаа, бэрхэтэй байдал тохёолдохонь. Эхэ хонидой, мүн хургадайн хуушан байрын хана хаяа ёхоор шэглэгдэгүй, досоо-гуурхи зайн галай гэрэл оруул-даг утануудыншье тагархай удархай хэбтэнэ. Хонидой өөһэднэ байдаг гэр уйтан, таарамжагүй муу. Тэрэннэ хажууда баригдажа дүүргэгүй хоёр айлай байха шэнэ гэр би. Тээд энэ гэр баригдажа захалнаар 2—3 жэл болобо-шье, хэзээ бүтэхэн мэдэгдэ-нгүй.

Сүнхэрэг гэжэ газартахи эхэ хонидой отарын хургадай байра бааһал мүртэй заагдаа, дулаалагдаагүй. Эндэ январь, февраль соо 600 хурган абта-

хаар хүлэгдэнэ. Хэрбээ ота-рынхид байраа яаралтайгаар заахарилажа дулаалаагүй наа, шахардуухан байдала орохо бишу. Ядахын сагта га-заагаа тэргэшье үбнэ зөөжэ абаагүй байха юм.

Бидэ нүхэртээ хоюулаа хонидоо адуулаад, аяар 15 шахуу модонгоо үшөө үбнээ шэрэжэ яашье хүшээрхэгүй байнабди. Фермын хүтэлбэри-лэгшэд үбнэетнай трактор, машинаар зөөгөөд үгэхэбди гэһэн аад, үгыл даа. Ингээд хүйтэрхэднэ хонидоо хаууул-ха үбнэгүйбди. Манин шэф-тээ абтан аймагай ОНО-гой хүдэлмэрилэгшэд энэ харуу-салгатай үедэ өржэ туһалаа наань, ехэл хайн байгаа, — гэ-жэ ахалагша хонишон Нико-лай Бадмацыренов гомдобо.

Малай түл абаха аймагтар харуулалгай хүдэлмэрин хаа орожо ерээд байхада гүүртэ, отарануудтань хүн олон дутуу. Мал ажалда хү-дэлхэ дуртай, эдэхы үүсхэлэ тэндэ эльгээхэ тушаа фермын хүтэлбэрилэгшэд, илангаа эрхилэгшэ нүхэр Мишарин ан-харалаа хайса табиха бээ гэ-жэ хүлээмээр.

Адууна малай үбэлжэлгээ үшөө ямар дутагдал биб гэ-хэдэ, олонхи отарануудта мүн-өө болотор хусануудын ил-гагдаагүй, нүрэг соогоо яба-на. Тийхэдэ наашаг Анааһа 60 түрэхэ гунжады Булам гэ-жэ газарта асарла. Тээд гэн-дэнэ нарай тугал абаха бай-рагүй. Хуушан байрань зун-даа, намартаа хониды оруул-жа, искусственна аргаар түл-жүүлэн байна. Тиймэнэ зоо-техническэ заагарин ёхоор тэрэн соонь нарай тугал байлжа болохогүй ха юм. Энээн тушаа бааһал эртэннэ бодомжлоо хэрэгтэй.

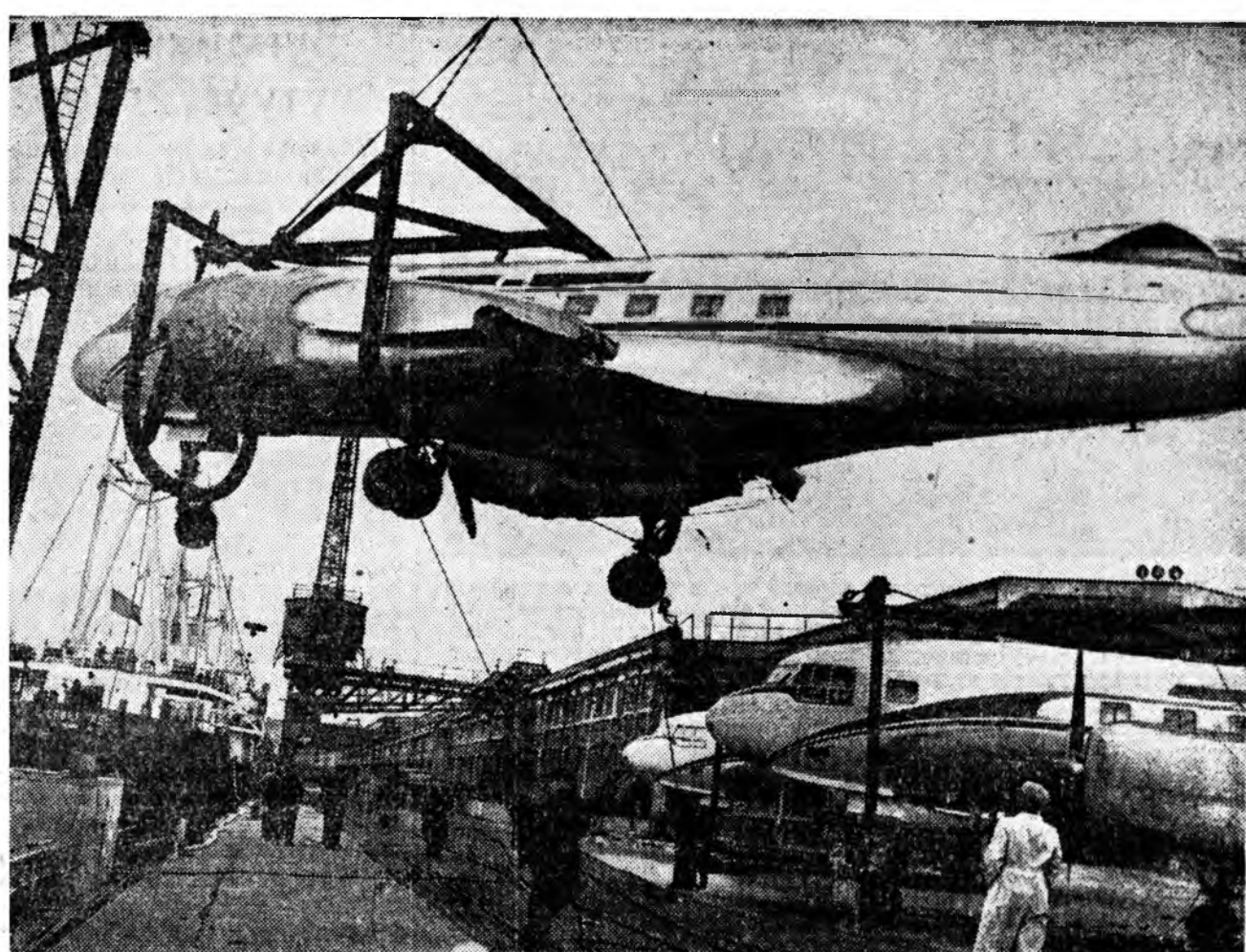
Эдэ бүхы дутуу дундану-уды яаралтай усалхажа, ма-лайнгаа үбэлжэлгын эрхимээр үнгэржээ, "түлэнь" хайнаар абаха арга боломжо фермын-хидтэ гүсэд би.

Шалгалтада хабаадагшад:

К. Заиграева, Хорин аймагай Красно-Партизан-ска сомоной Советэй түрүүлгшэ.

О. Тагаров, ажахын тоосоондо оронон бригадын ахалагша хонишон, Р. Цымпилов, хүдөө бэшгшэ.

А. Бусурманов.

ЛЕНИНГРАД. Балтийн пароходтын суданууд үе-үе болоод лэ Куба ошодог юм. Тийхэдэ Кубаа Ленинградтай порто сахар асардаг. Элдэб машина, станогүүдэ, түхээрлэгүүдэ, барилгын модо болон бусдыг Куба абаажадаг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ил-14» түхэлэй пассажирска самолёдууды Куба абаажаха байна. ТАСС-эй фотохронио.

СЭЛЭНГЫН БУРЯДУУД ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Энэ тэмдэглэл соогоо хойто Сэ-лэнгын болон Иволгын бурядууд түүхэ, хэлэн тухай хураангыгаар бэшэхэ хүсэлтэйбди.

Хойто Сэлэнгын, Иволгын буря-дууд уг удаараа, хэлээрэ нэгэ ад-ли бурядууд гэшэ. Тэдэнэр мүнөө имэ нутагуудта ажауулаа: Бур-гаастай, Загастай (Тухам, Тохой), Харганаа (Кировэй нэрэмжэтэ кол-хоз), Оронго («Улан Оронго» кол-хоз), Баянгол (колхоз «Коммунизм»), Бурядай хүдөө ажахын институтай туршалгын станцин бригаданууд.

Эдэ бурядууд үнэ сагай түүхэтэй, олон янзын данса, угай бэшгүү-дээр, үлгэр түүхээр, аман зохё-лоор байн юм. Угай бэшгүүднэ нэрлэл: Ломбо Парановэй «Сэлэн-гын бурядуудай угай бэшгэ» (1935 ондо хэблэгдэнхэй), «Эхирэд-була-гад цонгоол эсэгын зоний түүхэ бэшгэ» (1910 ондо Даминца Юндон-ов бэшгэ), «Сэлэнгын бурядай бу-лагдай зургаан эсэгын хураангы түүхэ» (Будаха Будов бэшгэ), «Бичхан залска» (1830 ондо бэ-шгдэнхэй) г. м.

Эдэ угай бэшгүүд соо Сэлэнгын болон бэшгүүд бурядай уг удаа, түүхэ, ажабайдал тухай тобохо-ноор хэлэгдэнхэй юм. Тэдэнэр буря-дуудай түүхэ, хэлэ шэнжэлгэдэ тон шухала баримтанууд болоно гэшэ. Дээрэ нэрлэгдэнхэй угай бэшгүүд-нэ гадна, үшөө үбэдэ хүсэдэй гар-та бэшгүүд угай бэшгүүд байха магад. Тэдэннэ нягтаар суглуулжа абаха шухала.

Би эдэ бурядуудай хэлэ, түүхэ тухай материал суглуулжаа, уг уда-ха мэдэхэ түүхэшэ имэ үбэдэ хүс-тэнэ асуужа абаа нэм: Хойлоков Дамил (урдан «Коминтерн» кол-хоз), Данаанов Тободой (Загастай), Ашисев Буда, Дампилов Солмон (Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз), Бараров Доржи (Харганаа), Цыбилов Цыбжаа (Оронго), Ганжуров Дам-ба (Баянгол) г. м.

Дээрэ хэлэгдэнхэй бурядууд эхэн-хидэ имэ эсэгнүүднэ бурядаа: харнуут, хурамша, олзон, буумал, шон, алагүй. Эдэннэ гадна, нэгэ хэдэ хорин угсаатанай шарай, цонгоол угсаатанай атаган эсэг-нүүд би. Мүн баа хэдэ энгүүт, абай, буян, абган, баяндай эсэг-нүүдэй бурядууд би. Эдэннэ аялар бээ даанг эсэгнүүд бэш гэжэ тандхи үбэдэ хүсэд хэлэгдэ. Эдэ эсэгын бурядууд (шарай, ата-

ган г. м. бэшгэнэр) урдань Байгал далайн баруун тээхэ (мүнөө Усть-Ордын округоо) зөөжэ ерэнэн зон. Эдэнэрэй харнуут, хурамша, алагүй, ашабагад, буумал, энгүүт, абган эсэгнүүд булагад угсаатанай, ол-зон, шон, абай, баяндай—эхирэд угсаатанай эсэгнүүд юм. Байгал далайн баруун тээхэ 1689 ондо гу, али 1704 ондо булагадад угсаа-танай зургаан эсэгнүүд Сэлэнга, Иволга, Оронго, Баянгол нутагууд-та өржэ хуурижахан юм гэжэ угай бэшгүүд соо хэлэгдэнэ.

Харнуудууд булагад угсаатанай юм, тээд имэ үнүүднэ бурядаа: Булагад—Тоглог—Саган —Бото—Абган, Онхото—Батаа—Монхо—Харнуут. Эдэнэр үшөө Сэлэнга нутагтаа гадна, мүн Кудара-Сомон, Кяхта нутагуудаар хуурижахан байдаг.

Сэлэнгын (хойто Сэлэнгын) хар-нуудууд дотороо имэ халбари бо-ложо халадаг: шаабан, шаралдай, буян харнуут (Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз), жарай, натаг харнуут (Тухам, Баянгол).

Хурамша бурядууд «Коминтерн» колхоздо (мүнөө бурядай хүдөө ажахын институтай бригада) буу-даг. Тужаа соо хурамша болбол бу-лагадай гурбадахы хүбүүн байн юм гэжэ хэлэгдэнэ. Бабай гэжэ ху-рамшанууд Баянгол, хүдөө ажахын институтай туршалгын станци г. м. нутагуудта буудаг.

Олзон бурядууд имэ халбари-нуудтай: улаахан (Бургаастай, Баян-гол), халуу, ханжаажа (Тухам), ха-рал (хүдөө ажахын институтай тур-шалгын станци). Анхандаа олзон болбол эхирэдэй хүбүүн Зонхын табиха хүбүүн болохо Сагаанай хүбүүн байн юм. Энэ эсэгдэ нэгэ зарим тандхи үбэгшүүл баяндай эсэгнэ оруула. Баяндай эсэг аялар бээ даанг эсэг болохо гэжэ наагдана (баяндайнууд Баргажан, Байкало-Кудара, Кабанскын райо-нуудта буудаг).

Буумал эсэг булагад угсаатанай ородог. Буумалууд Тухам, Тохой, Бургаастай нутагуудта, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо буудаг. Буумал эсэгнүүд имэ халбаритай: готол (Тухам, Тохой г. м.), хоогой, бар-дам, аргаан буумалууд. Готол бу-лагадай аша Тоглогой хүбүүн бай-н галсэдэг. Эхирэдэй угсаатанай поно эсэгнүүд имэ халбаринууд болохо наана гэжэ угай бэшгэтэ хэлэгдэнэ: хамнай, борсой, соогол,

таанууд, яртга, шийбтхэй хайдул. Шоншуул харгана (борсой, баргай, боохолдой шон), Баянгол (соогол, таанууд, хамнай, борсой, абай шон) г. м. нутагуудта бууна.

Алагүй бурядууд Баянгол, Оронго нутагуудта хуурижаханай. Абган-дууд Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо буудаг, абайшуул (эдэннэ шон эсэгдэ оруула) Оронго, Харганаа нутагуудта би. Абай эхирэдэй гурбадахы хүбүүн болохо Зонхын хүбүүн байн галсэ. Буян буря-дууды харнуут эсэгдэ оруула.

Эдэ бурядууд урдань мал ажалтай байн юм, бага зэргэ загана бари-даг, агнадаг байгаа ха. Урдань эдэ-нэрэй эрхэлжэ урда тэрэ газартань хүн зон угы байн юм гэжэ уг бэ-шгэ, домогто хэлэгдэнэ. Анхан тү-рүүн табан зуун булэг зон нүүжэ ерэнэн байгаа. Тэдэнэр монгол, бу-рядуудай хилэ хараха гэдэн ханал-тайгаар эрээ юм гэжэ уг, домог-соонь хэлэгдэнэ. Мүнөө эдэ буря-дууд эрэнэр найма, юһа, арбан үедөө бууна. Нэгэ булэг хүнэй үгүүднэ нэрлэе: Мотоохон—Олош-хо—Морхосон—Төлөн—Хойлок —Бальшин—Бимба—Баяр—Нима. Эдэ бурядууд Нойхон, Юрө, Кудара-Со-мон г. м. нутагуудта буудаг. Эдэ-нэрэй хэлэннэ цонгоол хэлэнэй нүдөөдэ ороонхой, тийгээшье наа хуушан хэлээ үшөө алдаагүй (жэ-шээлхэдэ, цонгоол бурядай Ш, Ц. аяа халахадэ С хэлэнэ). Эдэ буря-дууд (хойто Сэлэнгын, Иволгын) бултааа нэгэ адлирху хэлэтэй. Зү-гөөр фонетическэ, морфологическа талаар хорин бурядай литературна хэлэнэй нүдөөдэ эхэ оронон юм. Тийгээшье лексикэ соонь баруун бурядай хэлэндэ дайралдаг үгэ-нүүд ушардаг. Эдэннэ гадна, эдэ бурядуудай хэлэнэй досоонь илгаа-нууд би. Жэшээлхэдэ, Загастай бурядууд цонгоол хэлэнэй нүдөөдэ нэгэ заа оронон байдаг.

Булта дээрээ эдэ бурядуудай хэ-лэн имэрхүү онсо зүйтэй гэхэдэ болоно. Тус хэлэнэй фонетикадэ угын ахидэ У абяанай орондо О хэрэглэ-дэнэ. Жэшээлхэдэ: олон (литератур-на—улан), абал (литературна—у-бал), өдхэ (литературна—үдхэ) г. м. Баруун бурядуудай хэлэндэ ха-рэгдэдэг олонхи үгэнүүдэй формо ушарна. Жэшээ: илаан (эхирэд-булагад, байкало-кудара, баргажан, ольхон, хаашаг бурядуудай хэлэндэ илаан гэдэг), мэшон (литературна—мүшон), сабя (литературна са-би), зунгаан, зунгаан (литерату-рна—зонтон).

Зүгөөр энэ талада хорин буря-дай, литературна хэлэнэй нүлөө ехэ байха: соогол (литературна—соогол), баруун бурядай хэлэндэ суулга), соогол (литературна соогол), соор-хой (литературна—соорхой), соорхо (литературна соорхо) г. м.

Тус бурядай хэлэндэ (ехэнхидэ Загастайн бурядай) цонгоол буря-дай нүлөө би гэжэ дээрэ хэлэгдэнхэй байха. Жэшээ: нерго (литературна—нюрган), нехо (литературна—нюр-хан), сүү (литературна—хүн) г. м. Эдэ бурядууд литературна хэлэндэ У абяанай орондо О аяа хэрэглэдэг: олон (литературна—улан), зогол (литературна—зугал), ололо (ли-тературна—улаха), Тарашан ли-тературна хэлэннэ илгаржа, нэрэ үгэнүүдэй нүүдэ И абяан унадаг: модо (литературна—модон), унэгэ (литературна—унэгэн) г. м. Зага-стайн бурядууд заримдаа зугай па-деждэ цонгоол бурядай хэлэндэ адли-нда, -ндо, -ндэ (литературна кино-до), хананда (литературна—хананда) г. м.

Литературна хэлэндэ үгэ үгэнүүд-шье дайралдана. Жэшээлхэдэ: хом-хольжон, хабга (тйбэнэй нэрэ-нүүд), хашмаар (гэр барихада хэрэг-лэдэг мунса гэхэ мэт).

З. Раднаев, хэлэ бэшгэй эрдэмэй кандидат.

Коммунистын даадаг фермэдэ

Михаил Аносо-канов наймадахы жэ-рмэ даагшаар хүдэл-дэг. Тэрэнэй даадаг хаалин фермэ жэл-нээр наажа, Кабан-совхоздо шалгарна. Коммунистын ажа-төөр эмхидхэнэй тус фермынхид хүдэл-дэгшатайгаар ажуула-нууду болохогүй. Нүхэр ажал хэрэгээ хай-вэг, дүршлэтэй хүнүү-дэн юм. Фермынхид түн үедэ хүсэд хүр-тэ тэжээл бэлдэхэ гадна социалист мурь-

сөөнэй дүн ходоодоо гаргада-жа байдаг. Хаалишад, мал-шад байра байдалы найжа-руулжа хэрэгтэ коммунист Та-раканов ехэ оролдог. Гарга-на. Малшад сүлөөтэй сагтаа газет, журналууды абажа уншадаг, кино харадаг юм. Эбтэй этэгээр ажалладаг энэ фермын олон хаалишад ехэ амжалта туйлабад. Ажал хэрэгээрээ бээ бээдэ тула-лалсаха гэжэ шийдэн Мос-ковска областин Серпуховско-районной түрүүшүүлэй хайн хайхан үүсхэлэ дэмжэн фермын түрүү хаалишад А. Ф. Корытова, К. К. Перевознико-

ва гэшэд ехэ уялганууды абаад ажаллажа байнхай. Тэдэнэр жэлэй эхнхээ хойшо үнээн бүрнөө 2100—2200 ки-лограмм хуу наагаа.

—Алдарт партингаа XXII съездын шийдхэбэригүүдээр урмашан манай фермынхид үнээн бүрнөө 2300 килограмм хуу нааха гэдэн энэ жэлэйнгэ уялгы болзорхоон урид дүүргэхын хойнохоо бүхы хү-сөөрөө оролдожо байна. Үгэ-дөө хүрэхэшье байхабди,—гэ-жэ фермын эзэн коммунист Тараканов хөөрэнэ.

А. Бусурманов.

Эршэ хүсэээ шангадхана

шарайдаа омог баярай тэмдэг оруулан хэлэнэ. — Юу хэлээ гэшээбта, уда-хагүйл танай нахан соо тэ-нүүн жаргалта тэрэ байдал ерэхэ ха юм. Бидшье хара-хаараал хаража, хүсэ тубааа оруулхал зон бээбди,—гээд «няд» гэдэн шанга дуутай Со-ня Мункуева тэрэнэй үгнэ та-лална. Малшан Мункуева фермын түрүүшүүлэй нэгэн юм. Энэ басаган зун, намарай харануудта даажа абтан 72 бууру, хашаагуудаа хайнаар бэлшээжэ, нүүлшын харын туршада бэснэ шэгнүүрые хамта 1977 килограммаар нэ-мээжэ, түрэл партингаа XXII съезды утгаан бэлгэтэй.

— Ажаллаха, ажаллаха гэл-сээд лэ, гоёор хөөрлэдэнэбди. Тээд ажалтаймэй үрэ дүн үшөөл бага байна. Удахагүй намарай нүүлшын нара үнгэр-хэнэ ха юм. Харин тийхэдэ манай фермэдэ аяар 400 тол-гой залуу малай үбэлжэхэ байра байхагүй. Нүу хаали-мнайшье ханананда хүрэнэ-гүй,—гээд фермын түрүү наа-лишан Балмасу Дагбаева ехэл ханаата болоно. Энэншье

шарайдаа омог баярай тэмдэг оруулан хэлэнэ. — Юу хэлээ гэшээбта, уда-хагүйл танай нахан соо тэ-нүүн жаргалта тэрэ байдал ерэхэ ха юм. Бидшье хара-хаараал хаража, хүсэ тубааа оруулхал зон бээбди,—гээд «няд» гэдэн шанга дуутай Со-ня Мункуева тэрэнэй үгнэ та-лална. Малшан Мункуева фермын түрүүшүүлэй нэгэн юм. Энэ басаган зун, намарай харануудта даажа абтан 72 бууру, хашаагуудаа хайнаар бэлшээжэ, нүүлшын харын туршада бэснэ шэгнүүрые хамта 1977 килограммаар нэ-мээжэ, түрэл партингаа XXII съезды утгаан бэлгэтэй.

— Ажаллаха, ажаллаха гэл-сээд лэ, гоёор хөөрлэдэнэбди. Тээд ажалтаймэй үрэ дүн үшөөл бага байна. Удахагүй намарай нүүлшын нара үнгэр-хэнэ ха юм. Харин тийхэдэ манай фермэдэ аяар 400 тол-гой залуу малай үбэлжэхэ байра байхагүй. Нүу хаали-мнайшье ханананда хүрэнэ-гүй,—гээд фермын түрүү наа-лишан Балмасу Дагбаева ехэл ханаата болоно. Энэншье

зүб. Өөрөө хаалишан Балма-су дутуу ядуу ажал. тээдэг-гүй. Худал юумые далдалжа, хойно оруулдаггүй, үнэн юу-мье өөдөн үргэдэг басаган юм. Тэрэ 14 үнэтэй. Арба на-ра соо үнээн бүрнөө хоёр мянгад литр хуу наажа, фер-мынгээ түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Сугларагшад съездын мате-риалууды уншаад, фермын-гээ ажуалы зүбшэн хэлсэжэ, алдуу дутуугаа усалхахы зүбшээд. Хурса харасатай ма-най партине зүб замнаан хо-лодуулхаа хүсэһэн өөдгүи ядуухан бүлэг фракционер-нүүдэй хэрэг үйлэнэ нигэжэл хобхо сохюула!—гээд тэндэ нууһан сагаан буурал тархи-тай, хара даалимба тэрлгтэй нэгэ үбгэнэй ехэл баясахан, «зүб, зүб! Түдэб үбгэн тон зүб лэ хэлэбэ!»,—гээд тойрожо нууһан бэшэднэ дарьяна.

— Манай Дабаатын наа-лин фермынхид хэнэйшье мэдэхээр, муухай байдала ороод байна. Хүн зоноо ухаа-мсаар хубаажэ, ажал хэрэ-гээ шангадхана ёһотойбди.

Ойрын үдэрнүүдтэ мал хүр-гөө дулаан байраар хангаха шадан манда би. Бидэ юунэ хаяа халхажа нууһан Нарин-Заганай, Гутайн фермынхид-нэ дутабибди. Эдэнэй мур-сысел. Манда хүсэн биш,—гээд фермые даагша Юмжал Базаровэй хэлэхэдэ бултадаа «тийгээл», «мурысээл» гэдэн үгэнүүдээр дэмжэбэ. Нүхэ-лэйнгөө нигэжэ дулаанаар хан-даһанда фермые даагша бүри урмашажа, съезд дээрэ батал-хан эхэ зорилгонууд дүүргэ-дэхээрээ дүүргэгдэхэ. Тиймэ-нээл ажалша бэрхэ гарайнгаа арга шадбарине ажал дээр-рээл харуулжа, хүдэлмэрээ шэнэдхэн хубилгал. Булта-даа коммунист ажалтай нэрэ-хүндн түлөө тэмсэн орохо-лди. Түрэл арадайнгаа ажабай-далда түхэн ерэнэн баяр баяс-хаал амсан байхадаа ажалла-хал, ажаллахал дуран орбёл-но,—гэхэднэ, тойрожо нуу-һан тала нүхэднэ альга та-шадан, «ажаллахабди» гэжэ зэргэ мэдүүлэн.

Ц. Шагжиев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заиграйн аймагай Онохойн совхозой 1-дахы отделенин үхэршэн Менжир Цыбилов С. БАЛДУБАЙ фото.

Улан-Удэн мелькомбинатай дэргэд дунда (арба нэгэн жэлэй) хургуулийн дүрбэн дэхэр шэнэ байхан ашаглалгада үгтбэ. Энэ дэргэ мастерской, лаборатори бин. 1370 гаран хурагшад хурууд байхан шэнэ классуудад номоо хайнаар үзэхэ аргатай болоо. Зураг дээр: шэнэ хургуулида хэсгэл боложо байна.

А. КУРТИГАЙ фото.

Эхэнэр шатаршадай тулалдаан эхилээ

Республикмын нийслэл — Улан-Удэс эхэнэр шатаршадай ээлжээтэ — 15-дахи уулзалга эхилбэ. Энэ мүйрөөндэ үргэн Бүрэт оройнойнай эрхмэй эрхм 14 шатаршад хабаадажа, түрүү хуурийн түлөө тулалдажа захлаа. Тэднэй дунда нэгдэхэи разрядтай шатаршад — республикн чемпион Лубсама Гармаева, багшанарай институтай студентка Энгельсина Улымжиева, городской гурбадах дунда хургуулийн 10-дахн классай хурагша Тана Козулина, эгээл залуу шатаршад — мяха-хүнэй техникумэй студентка Евгения Коновалова болон бусад бин.

А. Игумнов.

Тобшохоноор...

Гүрэндэ хү, мяха тушааха талаар Кибанскын совхозой хүдэлмэршэд горьтойхон амжалта туйлаа. Эднэр гурбадахн кварц-талда гүрэндэ 5078 центнер мяха, 376172 үндэс тушалан байна. Энэнь түсбэйтэ сасуула харахада, нилээд дэргүү болоо. Мүн эндэхид талха тариа, харталба, овоц худалдаха түсбөө үлүүдэн дүүргэ.

Б. Сотин.

Түмэрэй хайдаха суглуулаха хэрэгтэ Тээгдэн найман жэлэй хургуулийн хурагшад өхэ оролдог гаргана. Мүнөө эндэ овоцонд түмэрэй хайдахан суглуулагданхай.

В. Базаржапов.

Хори. Хүдөөгэй ажалшадта сэг соонь кино харуулжа байхын дорлоор Сосиово-Озерскийн хүдөөгэй клубта кинохотонгоо эмхдэхэдэ юм. Кинохотонгоо эмхдэхэдэ юм. Кинохотонгоо эмхдэхэдэ юм. Кинохотонгоо эмхдэхэдэ юм.

В. Байбородин.

Мүнөөдэрэй телевиденийн программа

19.00 — «Түрэл республика доторнай» гэсэн дамжуулга. 19.20 — «Снога к звездам» гэсэн документальна-хроникальн фильм. 20.10 — Ангил хэлэнэй хэсгэл. 20.20 — Хүгжэм. 20.30 — «Ана Каренина» гэсэн урэл хайханай фильмын нэгдэхэи сөрөн харуулагдаха. 22.00 — Ноябрьн 15-да дамжуулагдаха телевизюна программа сонсохогодо.

Гидрометбюрогой мэдэсэһэйгэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйгэй байха, хойто Байгал шадарай аймгуудта бага ээргээр сабан орохо. Баруун хойто зүгһөө хулахаанар халхалха. Улан-Удэ гордот үлөөгүүр 18—20, үдэртөө 9—11 градус хүйтэн болохоор багсаглана.

Ноябрийн 14—15-най үдэрүдэ үлэтэй байха, зарин нотагуудта сабан орохо. Баруун хойто зүгһөө хулахаанар халхалха. Үүнөөдөө 14—19, үдэртөө 5—10 градус хүйтэн байхаар харагданхай.

УБЭЛЭЙ ЭХИН. В. Базаржаповай фотозюд.

Зунайхиһаа дутуугүйгөөр

Үбэлэй сагта малаа хайнаар харууналжа, хү наалина улам дэшлүүлхэ зорилго Бичурын совхозой гурбадахн отделе-нин наалишад табинхай. Эндэхид үнөөдэ уяанда байлгажа эхилхээр нара шахуу болоо. Наалин үнөөдэ шэмэтэ тэжээл, талха таряанай зүйл ходоодо эдүүлэгдэнэ. Тингэжэ үбэлдөө зунайхиһаа дутуугүй хүн нааглана.

Даадаг үнөөдэ хайнаар харууналжа эдсүүлхэнийгээ ашаар гүүртнхид абанан уялгануудаа амжалтатойгоор бэсүүлжэ байна. Жэшээд хэлэ, наалин Мария Савельева жэлэй эхнхэй хойшо 21 мянга гаран литр гэхэ гү, али үнээн бүрхөө 1500 шахуу литр хү наагаа. Тингэжэ мүйрөөндэ түрүүлжэ ябана. Мүн Капиталина, Анна Ткачеватан түрүүлхэ дутуугүйгөөр ажаллана.

Түрэл партингаа ХХII съездын шиндхэбэрнүүдтэй, орон дотороо коммунизм байгуулха агуухэ Программат танилсажа байхадаа саашаа эршэ зоригтойгоор ажаллаха. Абанан жэлэйнгэ уялганууды заабол дүүргэхэ бди, гэжэ малшад мэдүүлнэ.

И. Ткачев.

Улан-Удэн тутга хүрэнэ байна. 92 хүбүүд, басагд өнх-дүнгөө мэрэгжэл дэсүүлжэ, бүри найр разрядтай болоо. Комсомолшуд бултаада коммунист ажалай удирин болохын тула тэмсээн, олонтийн ажа-байдалда хабаадалсана.

Баяхан комсомолой организацин тоосоот суглаан үнгэргэгдэжэ, шэнэ комитет хууга-даа. Тэрэнэй гашуу-дээр ажалдаа үлгэр жэшэ харуудаг комсомолшуд хууга-даа, Механическа цехын то-кар, коммунист ажалай уд-ирин В. Мариев комитетэй сек-ретараар хуугадаа.

Ф. МОРЕНЕЦ.

КПСС-эй Программые угаа ехээр һонирхоно. Коммунизм—эб найрамдал мүн. Уласхоорондын оршон байдалые сөбөрлөхэ.

унан зүбөөр гэмнэгдэхэдэ, харуу-үгжэ шадахай байшоо.

КПСС-эй ХХII съезды дэлхэйн олонтийн һонирхоно байһанын зүйтэй юм гэжэ буржуазна хэблэ-лэй нилээд эхэнэ орнууд мэдэр-нэ. Грецияда недели бүри гаргадаг «Экономика Тихидор» гэжэ элитэ газетэ ингэжэ бэшнэ. «Ком-мунистическ» Программын экономи-ческа талан бүхы дэлхэйн гол ан-харалы хандууна. Ушарын тэрэ хадаа Советскэ Союз дотор нийтин болон экономика харилсаануудай шэнэ ёһо гүрим тогтоохые хараал-на. Тус Программа бэсүүлэгдэнэ байгаа наа дэлхэйн экономикын мүн-өө сагай хүснүүдтэй тэсбэриине хууилтаха, дэлхэйн байдалые ирэн-хы дээрнэ хууилтаха байна. Советскэ Союз бүхы экономика асуу-далуудаар СИНА-е хүсээд ахижа гараха наанаатай юм. Совет түс-бэд дэлхэйн дээрэ политическэ угаа ехэ нүлөөтэй байна гэжэ тус газетэ тэмдэглэ.

СССР-тэ коммунизм байгуулгын Программа Иранай азан хаание ехээр айлга. «Нью-Йорк Таймс» газетин корреспондент Солсбери наашаг тэрэнэй хөөрлөөд, ингэ-жэ бэшнэ: «Советскэ коммунисти-ческэ партиин хорин жэлэй шэнэ Программа бүхы дэлхэе мүйрөөндэ дуурига гэжэ шах хануулаа. Энэ Программа үйлдэбэрине угаа ехэ болгожо, социальна хэмжээ-ябуулга-нууды үргэлхэжэ, ойрын хорин жэлдэ Советскэ Союзда коммунизмын хуури байгуулые хараална» гэжэ корреспондент уншагшадтаа тайла-рилба. «Энэ түсбэ мийл 50 про-центээр дүүргэгдэнэ байгаа наан, дэлхэйн шэнэ коммунистическэ об-щественной дайралдаха юм, гэжэ шах корреспондент хэлбэ, —эд хя-рэтлэлэй болон ухаан болодой бай-лигууды бин болгохо гэнэ советскэ Программын бүрин хүсэдөөр бэсүү-лэгдэхэ байһанда нэгжлэхэ үндэһэ баримта шахта сохон үгы юм. Тий-жэнэ шах хүрэн иран арада, мүн бусад оронуудта Советскэ Союзай нүлөөлхөө айна. Тегеранда «сас-сэн болодойгоор» тунахынь шах Вашингтонийе гуйгаа. Тээд энэ «ту-наламжан» Иранай экономика болон политическэ байдалы мүнөө хүрэтэр хүнгэхөөгүй, харин улам хүндэ болоһон байна. «Нью-Йорк Таймс» газетэдэ шахын мэдүүлгэе толиһон үдэр Иранай «Донья» дэргэдэ газетэ бэшэхэдэ, «Монго-лой довтолһоной нүүлгээр... амери-кынхид Иранда эгзэн ехэ хоро хү-рөө» гэжэ хэлбэ.

СССР-тэ коммунизм байгуулгын айл бүхы талаараа үндэһэ баримта-тай, тодорхой Программа совет ор-ной эб найрамдалда дуратай поли-тикийн удхашанарые бүхы дэлхэйн олон миллион хүнүүдтэ харуулаа. Коммунизм байгуулгын тулада бата-бах эб найрамдал хэрэгтэй юм. Энэ эгээлэй үнэн үгы худалша буржуа-на идхашад буруушаажа шадахайгү байна. Англичин парламентын го-шүүд, гурбан лейбористүүд — Рэн-кин, Уоткинс, Зиллакис гэшад наа Советскэ Союзда эрээд бусаа. Советскэ правительствэ болон совет арад буу зэбсэгүүдые хураахын түлөө, эб найрамдалтай түлөө тэмсээн, ондоо оронуудай арадуудтай хани барисаа-тайгаар ажаһууные хүсэнэ гэжэ тэд-нэр нэгэн дуугаар мэдүүлэ.

Октябрийн ойн байрай үдэр совет арад Советскэ правительствын тол-гойлогшо Н. С. Хрущевый үгэнүүдээр баруун оронуудта дахин хандажа, уласхоорондын оршон байдалые аюултай шахаруу шанга байдал-ба сөбөрлөхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө уяраала. Советскэ Союз ядэрна буу зэбсэгтэй туршалгые болоуула, улас-хоорондын нарин шанга хингалта тогтоогоод, буу зэбсэгүүдые бүгдэ-ниинтээрээ, хүсэдөөр хурааха тухай хэлсээ баталха, Германиин эбэй до-говор баталха, тэрэнэй үндэһөөр Ба-руун Берлиней байдалые таатай зо-хид болгохо гэжэ дурадхана.

Баруун гүрэнүүд уласхоорондын шахаруу шанга байдалые тингэжэ ехээр һуларуулахаар бэлэн байһанаа мүнөө харуулаагүй. Тэднэр буу зэбсэгүүдые галзуу хурданаар бэл-дэхэжэ үргэлжлөөр. Тэднэр мүнөө үеын арилшануудтэ отго таара-хайгүй политикын хараа шугам бэл-лүүлэн, мэхэ гохын ашануудые гаргана. Бонидо нара хахадтай тур-ша соо үргэлжлэн правительствын кризис энээнэй тодорхой жэшэе харуулаа. Удаан саг соо наймаа хэ-нэһэй нүүлгээр, 85 наһатай болоһон Аденгауэр сүлөөтэ-демократи-ческэ партиин ударидагшадтай үгсөөр хэжэ, бундестагта 8 дуу үлүүгээр абаад, канцлерай тушаал эзлээ.

Госдепартаментда болон пентагон-до байдаг далайн саанахи хани нү-халын Аденгауэрта дахин тувалаа гэжэ гададын оронуудай олон шэн-жэлэгшэд үнэн зүбөөр тоолоно.

Үбгэрэн канцлер нааар Вашинг-тон ошожо, президент Кеннедитэй хөөрлөөд хэжэ байна. Аденгауэрэй энэ аяншалгые тайлбарилха зуураа, баруун оронуудай хэблэлэй шэнжэ-лэгшэд НАТО-гэй бүхы бүлэглэлэй үмэнһөө хэлэхэ эрхэ Аденгауэрта олгохоор бэлэн байна.

Уласхоорондын шахаруу шанга байдалые һуларуулаха дуртайгү хү-нүүд «Аденгауэрые НАТО-гэй гадаа-дын хэрэгүүдэй министр нуюсаар

Хүн түрэлтэнэй хэтэ үеын һанал эрмэлзэлгэ бэелхэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ХХII съез-дын дунгуудтэ, съездын батал-лан абанан КПСС-эй Про-граммын ёһоор табигданан, коммунизм байгуулаха гене-ральна түсбэтэ гададын ор-нуудай олонтийг урда мэтэ ехэ анхарал хандуулахаар.

БОЛГАРИ

СОФИ, ноябрийн 11. (ТАСС). КПСС-эй ХХII съез-дын материалнуудые шудал-ха хүдэлмэри Болгарида үргэ-нөөр хэгдэнэ. КПСС-эй Про-грамма шудалха лектори Со-фидахи культурын ажал-ябуу-лагшадтай байһан соо үсгэл-дэр нэгдлээ. Иймэ лектори нээхэ үүсхэл научна хүдэлмэ-рилэгшэд гаргаһан байна.

«КПСС-эй Программа ба буржуазин, реформист үзэл бололдо эсэргүү тэмсэл» гэнэн түрүүлхэн лекцие профессор Кирил Григоров уншаа. Лек-циин бололдо байһан нийслэ-лэй научна хүдэлмэрилэгшэд, дээдэ хургуулинуудай профес-сорнууд, хурагшанар болон студентнэр энэ лекцие угаа ехэ анхаралтайгаар шагнаа.

Н. С. Хрущевый элихэлнүү-дые, КПСС-эй ХХII съездын бусад материалнуудые шудал-галда Плевень городской 18 мянга гаран ажалшад хабаа-даһан байна.

МНР

УЛАН-БАТОР, ноябрийн 11. (ТАСС). МОНЦИАМ агентствын мэдэсэһэнэй ёһоор КПСС-эй түүхэтэ ХХII съез-дын дунгууд Монголд үргэ-нөөр тайлбарилгана.

«Советскэ Союз 20 жэл бо-лоходо ямар байха», «Совет-скэ Союз дэлхэи дээрэ эгзэн хүгжэнги промышленносттай болохо», «Колонн оронуудай арадуудай эрхэ сүлөөтэй бо-ложо байһан агуухэ үе саг», «Эб найрамдалтай түлөө тэм-сэл, энхэ тайбанаар ээртэ ор-шон байха асуудал», «Комму-низм гээнэ бүхы дэлхэйн ара-дуудай тэгшэ эрхэтэйгээр, сү-лөөтэйгөөр, золтой жаргалтай-гаар ажаллан хуулга болоно», мүн бусад темүүдээр МНР-ий Министрүүдэй Советэй дэргэдэх мэдэсэлэй болон радиоадамжуулгын хэрэгүүдые эрхилдэ управлени үдэр бү-хэндэ тухай дамжууланууды хэнэ.

ГВИНЕИ

КАНАКРИ, ноябрийн 11. (ТАСС). КПСС-эй ХХII съез-дэ хабаадаһан Гвинейн демок-ратическэ партиин делегацие Гвинейн демократическэ партиин политическэ секретарь, Гвинейн Республикын Нацио-нальна суглаанай түрүүлгшэ Сайфулай Диалло толгойлһон юм. Советскэ Союзай Комму-нистическэ партиин ХХII съезд тухай өөрингөө һанамжые хэл-хэ гуйлгатайгаар ТАСС-эй, Прагын радиогой, АДН агент-ствын корреспондентүүдэй гуйлтада тэрэ харюусаа.

Гвинейн демократическэ партиин делегацида Советскэ Союзда аха дүү ёһоор ханда-һынь тэмдэглэхэ зуураа, КПСС-эй ХХII съезд дээрэ

байхадаа делегацин гашууд хадаа «Советскэ Союзай Ком-мунистическэ Партиин угаа ехэ эмхидхэхэ шадабаритай байһынь, өөрингөө хүснэлэ тэрэнэй этигэдэг, мүн али бү-хы талын түгэлдэр шадабери-тай байһынь сэгнэхэ» арга болоо гэжэ Сайфулай Диалло хэлһэн байна.

Съездын баталан абанан КПСС-эй Программые бэс-лүүлгэ хүн түрэлтэнэй хэтэ үеын һанал эрмэлзэлгые бэс-лүүлгэ болохоһоо гадна, хүг-жэлтэ багатай оронуудай ара-дуудта, бүмбэрсэг дэлхэйн бү-хы арадуудта шэнэ, угаа ехэ этигэл найдабари түрүүлхэ гэ-жэ Сайфулай Диалло саашан мэдүүлэ.

Колониализмда, шэнэ түхэл дэглээ.

янын колониализмда тэмсэл хэхэ талаар Пр-ма дотор үгтгэн зааб-римүүд тухай тогтоходо фулай Диалло ингэжэ лээ. Колониализмда, ш-хэл янын колони-эсэргүүгээр Африкын дай хэжэ байһан тэмс-даа дэбжлэн хүснэ болон дарлалта мүнэ хүснүүдэй хоорондо дэлхэи дээрэ хэгдэжэ тэмсэлэй нэгэ хубинэ б. «Эгээл нимнээхэ колони болон шэнэ түхэл янзын нилизмда эсэргүүсэ т-талаар КПСС-эй ХХII-дын баталан абанан Пр-мие биднэр шууд сэгнэ-шаанабди» гэжэ Диал-дэглээ.

КПСС-эй ЦК-гэй тоосоон араб хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

КАИР, ноябрийн 11. (ТАСС). Партиин ХХII съезддэ КПСС-эй ЦК-гэй хэзэн тоосооной хү-сэ текстые Каирай «Ат-Тах-рир» гэжэ хэблэл тусха болгон барлан гаргаа.

Энэ номын худалда-маанда гаргагданхай.

Аросеменэй мэдүүлгэ

ГАВАНА, ноябрийн 11. (ТАСС). Пренса Латина агентствын корреспондент Ки-тоһэй ингэжэ мэдэсээнэ. Эк-вадорой шэнэ президент Кар-лос Хулио Аросемена прези-дентын тушаалда оролтын ёһолол хэзэн байна. Тийхэдэ, политическэ болон социальна

байгуулалтаһаан дуу-гүй бүхы оронуудтай ли-тическа болон худалд-маанай харилсаа Эквадо-гуулаха гэжэ тэрэ мэдүү-«Бүгдэнэ тушаа хуу-наригаар сахин хандаа-саг түр байгуулагдаха, гүрэнэй шэнэ толгой-арад зоноо найдуулаа.

Дайнда хабаадаһан америкынхидай амарш

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 11. (ТАСС). Дайнда хабаадаһан америкынхидай «Хани бари-саан» гэжэ нүлөө ехэтэй орга-низаци дайнда хабаадаһан со-вет хүнүүдтэ аха дүүгэй амар-шалга ТАСС-аар дамжуулан эльгээгээ. Дайнда хабаадаһан совет хүнүүд «дайнда хабаа-дагшадтай үдэрые» ноябрийн 11-дэ тэмдэглэхэ байна. Энэ үдэртэй дашарамдуулагдан

тус амаршалга эльгээ-байгаа. ТАСС-та эльгээһэн «соогоо организацин та-риха-казначей Грант П-Младший ингэжэ онсо-дэглэнэ. Дайнда хаба-американецуд болон хүнүүдэй хоорондо һа-рилсаа тогтоохоо гэжэ н-рамдалай хэрэгтэ шуха-на нэмэри болохо байн.

Глезос арадай депутат болобо

АФИНЫ, ноябрийн 11. (ТАСС). Эсэсэй хуулига мэдэ-нэй ёһоор, Манолис Глезос хуугагдаха зүбшөөлөө үгэлэн. Афинан арад зоной зүгһөө Грециин парламентын депута-даар хуугагдаа. Глезос хадаа үнэхөөрөөл арадай депутат болоно. Тэрэнэй түлөө 65 мян-га гаран хүн дуугаа үгөө. Тайлбарилан хэлбэл, энэнь олохон депутатуудай хамта

дээрэ абанан дуунда о-лон юм. «Авгис» газетэ ингэ-на. Глезосэй түлөө дуунууд хадаа нашко баатартаа арад зонойд тэрэнине хүндэлдэг, гэршлэн харуулжа Парламентда Глезосые наан Афинын хүн зоной хүсэлэе правительств-даа абаха, тэрэнине сүлөөлхэ ёһотой.

Эблэрэлгые һамбаашална

ХАНОЙ, ноябрийн 11. (ТАСС). «Голос Патет Лао» гэжэ радио ингэжэ дамжуул-на. Лаост эблэрэлгэ хэхэ ту-хай хэлсээе Фуми Носаванай сэрэгүүд саашадашые сахи-

нагүй. Носаванайхид эг-гые һамбаашалан, пра-стевна сэрэгүүдтэ, Пр-Хак Сатын зэбсэгтэ хү-тэ, мүн сүлөөлэгдэнэ нуудта довтолго хэ-шые нотаг зоной зүгһ-жэгдэдэг патриотическ-нууд үймөөһөнэй сэр-эрид шанга сохилто үг-

КПСС-эй ХХII съездын материалнууды Макмиллан газетэдэ ун-шаба, Тингээд лейбористескэ партиин хүтэлбэрлэгшэ Гейтселлдэ ингэжэ хэлэ: — О, нүхэр, Россияда хуу мэдэсэлнүүд эржэ байна.

Америкын самолёт ниндэлгэнүүд тухай

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 11. (ТАСС). «Нью-Йорк» газетин корреспондент мийд гэһын. Вашингтон мэдэсэһэнэй ёһоор, Стратегическэ авиацин мандовани агаарта сам-дай саг үргэлжэ ниндэ-зарнуудые нилээд эхэ-хөө. Гэбэл хойто зүгһ-нуудта, атлантын дэл-рополохи эрьсүүдтэ дууд ниндэдэг болоо. Рилжа ниндэлгэдэ «В-жэ түхэлэй реактивна б-дировшинууд хэржэ-«В-52» самолётуудай дынгөө базануудна ниндэлгые хангахын Холбоото Штадууд өн-агаар-сэрэгтэй базан самолёдуудые горюча-гадаг «К-135» гэжэ дуудые эльгээгээ.

Манай газетин удаа-ноябрийн 16-да гараха.

Редактор Ц. Ц. ЦИМ